

BELEDİYE MECLİSLERİNİN TEMSİL EDİCİLİĞİ: K.MARAŞ ÖRNEĞİ

THE REPRESENTATIVE NOTION OF MUNICIPALITY COUNCILS: THE CASE OF K.MARAŞ PROVINCE IN TURKEY

Prof. Dr. Uğur YILDIRIM¹
Yrd. Doç. Dr. Zehra GÜL²
Öğr. Gör. Soner AKIN³
Celalettin ŞEN⁴
Murtaza ERSÖZ⁵

ÖZET

Son yıllarda, demokrasinin gelişmesinde bir araç olarak görülen yerel yönetimlere verilen önemin artmasıyla birlikte, birçok ülkede, bu yönetimlerin yeniden yapılandırılmasına yönelik reformlar yapılmış; 'temsil ve katılım anlayışı' ön plana çıkmıştır. Özellikle de 'yerel halkın' toplum adına alınan kararlarda temsili önem kazanmıştır. Yerel halkın bilinçlenmesi ve farkındalığının artması ise bunun bir göstergesi olmuştur. Çalışma konumuz olan belediye meclisleri; yerel halk tarafından seçilen ve halkın menfaatlerini korumakla yükümlü olan 'yerel temsilcilerin' oluşturduğu meclislerdir. Bu meclislerde temsil işlevinin etkin bir şekilde gerçekleşebilmesi için; temsilcilerin halk tarafından tanınması, halkı tanınması ve halkı temsil etmesi önemli bir etken olarak karşımıza çıkar.

Bu çalışma, Türkiye'deki belediye meclis üyelerinin temsil ediciliğini K.Maraş örneğinde ele alıp incelemektedir. Çalışma kapsamında, K.Maraş ilinde yer alan tüm belediye meclis üyelerinin profili çıkarılmakta, onların temsil hakkındaki görüş ve yaklaşımları ele alınmaktadır. Temin edilen üyelere ait görüş ve yaklaşımlar, daha çok 'belediye meclis üyelerinin temsil ediciliği' çerçevesinde irdelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Belediye Meclisi, Yerel Temsil, Temsil Edicilik, K.Maraş.

Jel Kodları: H83, H70, L31.

ABSTRACT

During the recent years, the importance given upon local governments have been increased, then many reforms on restructuring those governments has revealed, hence "the sense of representation and participation" is come into prominence. Notably, the representation of local communities within the decisions taken on behalf of society gained importance. The city councils, which are under the focal scope of our study, are the ones constituted by "local representatives" being elected by local communities and responsible for protecting the rights of society. The acknowledgement of representatives by society, the representatives' own recognition of society and also representing them emerge as important determinants so that the function of representation might materialize as effective. This study examines the representability of city council members in Turkey within the instance of K.Maraş Case. Under the scope of this study, the profile of all city council members was constructed,

¹ Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Kamu Yönetimi Bölümü, uyildirim@ksu.edu.tr

² Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, z.gul@ksu.edu.tr

³ Mustafa Kemal Üniversitesi, Kırkhan Meslek Yüksek Okulu, sakin@mku.edu.tr

⁴ Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Öğrencisi, a.celalettinsen@gmail.com

⁵ Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Öğrencisi, merso47@hotmail.com

plus the views and approaches of them were discussed. The elicited approaches and views which belong to the members were mainly probed within the frame of "representability of city council members".

Key Words: Turkey, City Councils, Local Community, Respresentability, K.Maraş.

Jel Codes: H83, H70, L31.

1. GİRİŞ

Temsil kavramı genel olarak, bir bireyin veya grubun daha geniş bir topluluk adına hareket etmesini sağlayan bir eylem biçimi olarak tanımlanmaktadır. Temsil, topluluğun görüşlerinin savunulması veya çıkarlarının garanti altına alınması suretiyle, yönetenleri ve yönetilenleri birbirine bağlar (Oktay, 2013a:39). Halkın belirli aralıklarla ve özgürce temsilcisini seçmesi, temsilcinin halka karşı sorumlu olması, temsilcilerin halkın temsil edici bir örneğini oluşturması, temsile dayalı bir sistemin şartları olarak sıralanabilir. Kısaca, seçim, sorumluluk ve temsil edicilik, temsil sisteminin dayandığı temel kavramlardır. Temsil sisteminin dayandığı şartlar ve kavramlar çerçevesinde bakıldığında; temsilciler halk tarafından seçilmişlerse, temel görevlerinden birisi olarak yurttaşların çıkarlarını korumayı amaçlıyorlarsa ve temsilciler yurttaşlarla aynı türden kişilerse, ancak bu noktada temsilden söz edilebilir (Çitçi, 1989:20,97).

Belediye meclisleri, temsili demokraside önemli bir yere sahiptir. Meclislerin yerel halka mekânsal yakınlığı, meclis üyeleri ile yerel halkın etkileşim içinde olmasına neden olan bir faktördür. Belediye meclisleri, toplumda yer alan kesimlerin daha fazla temsil edilmesini sağlayarak, demokratik temsili genişleten bir özellik sunar (Oktay, 2013a:43-44).

Bu çalışmanın amacı, Türkiye'deki meclis üyelerinin K.Maraş örneğinde ele alıp incelemek ve temsile ilişkin kavramsal çerçeve ve sürece değinildikten sonra, meclis üyelerinin temsil ediciliğini irdelemektir. Bu bağlamda, yerel yönetimlere dair yeni yasal düzenlemeler (5393 Sayılı Yasa, 5216 ve 6360 ve 6747 Sayılı Yasalar, 5747 Sayılı Yasa) dikkate alınmış ve temsile ilişkin açılımlar, çalışmanın kapsamı olarak belirlenmiştir.

Bu çalışma, yerel yönetimlerin ve belediye meclislerinde temsil edicilik olgusunun ön plana çıktığı bir dönemde, büyükşehir statüsü kazanan K.Maraş ilinde temsil olgusunun belediye meclislerindeki durumunu irdelediği için önemlidir. Ayrıca Türkiye'de temsil edicilik konusu ile ilgili literatürde yeterli çalışma bulunmaması bu araştırmayı önemli kılmaktadır.

Çalışmanın hedefi, belediye meclislerinde halkın temsili sorunsalı; meclis üyelerinin temsil etme gücü, tutum ve yaklaşımları konularında bir sonuca ulaşmaktır. Çalışmanın yöntemi olarak, K.Maraş ili ölçeğinde meclis üyelerine uygulanan anketlerden elde edilen veriler SPSS programıyla değerlendirilmiş olup, betimleyici bir analiz yanında, bazı soruların sonuçlarının varyans analizi yoluyla analiz edilmesi yöntemi uygulanmıştır.

2.TEMSİL KAVRAMI

Birinin veya bir topluluğun adına davranma (TDK, 2015) biçiminde tanımlanan temsil kavramına bakıldığında; halkın tümünün temsil edilmesi ve kendilerini temsil edecek olan kişiye ve temsilcilerin ne yapacağına en azından dönemsel olarak tüm halkın karar vermesi olarak tanımlanmaktadır (Oktay, 2013:224). Diğer bir ifade ile temsil; halkın dernek, vakıf, oda vb gibi sivil toplum örgütleri(STK) aracılığı ile yönetim birimlerinde söz sahibi olması anlamına gelmektedir (Bulut ve Tanıyıcı, 2008:172).

Tarihsel süreç içinde Locke, J.Adams, Hobbes, J.S. Mill, J.J. Rousseau gibi yazar ve düşünürler, temsilin işlev ve geçerliliği konusunda farklı yaklaşımlar sergilemişlerdir. Bu yaklaşımların temelinde, halk gibi düşünen ve halkın içinden olan küçük bir kesimin, halk adına karar alabilmesi ve uygulaması yatmaktadır. Bu kapsamda temsil; gerçek kişilerin kendi yetkilerini gerçek olmayan kişilere aktararak, kendileri adına kararlar alması olarak tanımlanmaktadır. Temsilin bir zorunluluk olduğu düşünüldüğünde, geniş topluluklarda yaşanan herkesin yönetime doğrudan katılmadığı, dolayısıyla ancak seçimle işbaşına gelen ve en iyi ihtimalle herkesi temsil eden kişilerin aracılığıyla yönetim işlevinin gerçekleştiği ifade edilmektedir (Üçer, 2011:14). Hobbes'a göre temsil, iktidar ilişkisinin zorunlu olarak yönetilenlerin onayına dayalı olacağı bir çağda, yönetimin yönetilenler karşısında bağımsız davranabilme imkanlarını geliştirmenin bir aracıdır (Aytaç, 2014:23-24).

Temsil kavramı yaygın olarak; temsil edilen herhangi bir grubun gizli bir sosyal anlaşmaya uygun olarak, çeşitli eylemleri gerçekleştirmek için taraf sıfatıyla bir temsilciyi yetkili tutmasını, daha geniş anlamda da temsilci ve temsil edilen durumundaki iki kişi ya da grup arasındaki ilişkiyi ifade etmektedir. Temsil edilen ve temsilci arasında apaçık bir sözleşme veya görev gereği başkaları adına hareket eden kişilerin söz konusu olması hukuki temsili; kişinin, bir gruba atfedilen din, dil, ırk, sosyal statü veya toplumsal üyelik gibi kişisel özellikleri nedeniyle o grubun temsilcisi sayılması ise sosyolojik temsili ifade eder. Siyasi temsil ise bunların birini veya her ikisini de içerebilir; ancak ek olarak bir grubun çıkarı için genel bir sorumluluğu kabul etmeyi içeren prosedürel bir karaktere sahiptir (Rao, 1998:20). Başka bir ifadeyle, siyasi temsil, birey veya grup ya da geniş halk kitleleri çıkarına bir şeyleri savunan kesimi ifade eder (Heywood, 2004:233).

Temsilde halk adına karar alma yetkisi, seçim yoluyla göreve getirilen temsilcilerde bulunmaktadır. Seçilen temsilciler, sadece kendilerini seçen siyasal partinin temsilcileri değil, aynı zamanda tüm halkın temsilcileridirler. Temsilci, başkasının düşüncelerinden daha çok, temsil ettiği kişilerin düşüncelerini temsil etmelidir ve onlar adına konuşmalıdır. Temsilci, temsil ettiği insanları düşünerek davranış sergilemelidir. Temsilci, kendini seçenlerin değerlerini paylaşmalı ve onlarla uyum içinde olmalıdır (Arblaster, 1999:121). Siyasi temsil açısından seçim sisteminde, gücün konumu, parti sistemi, temsil yapısının büyüklüğü, aday belirleme işlemleri, kimlik, uyum, erişebilirlik, faaliyetler, temsilcilerin sorumluluğu, yetenekleri ve seçmenin siyasi bilgisi gibi önemli konular olarak ön plana çıkmaktadır (Norman vd., 2007:58 ; Aksu ve Kurtuluş, 2011: 115).

Temsil anlayışı, bir yandan kendi çıkar ve talepleri doğrultusunda temel siyasaları savunacak temsilci adayları arasında seçim yapacak bilinçli bir seçmen, öte yandan genel çıkarı savunacak bir temsilci ideale dayanmaktadır (SAV, 1994:16). Bunun yanında demokratik bir temsil sisteminin sahip olması gereken önemli bir özelliği de, sistemin, nüfusun belli özelliklerini ve halkın içindeki belli grupların temsil organına yansımaları sağlamasıdır. Çünkü meclisin alacağı karar veya önceliklerin belirlenmesi, çatışan çıkarlar arasında tercih yapma açısından önemli olabilecektir (Yaylı ve Pustu, 2008:143).

Günümüzde temsilin, daha çok örgütsel düzeyde ele alındığı söylenebilir. Yani birey, üyesi olduğu örgüt aracılığı ile de ayrıca temsil edilmektedir (Bulut ve Tanıyıcı, 2008:172). İnsan nüfusunun kalabalık olmadığı dönemlerde var olan, belirli özelliklere sahip (cinsiyet, yaş, ırk, soysal ve ekonomik konum vb. gibi) toplum üyelerinin kendileri ile ilgili her karara oy vererek katıldığı, yani herkesin kendisini temsil ettiği (Bealey, 1988:29; Örs, 2006:6) dolaysız temsil, günümüzde artık mümkün görülmediği için, dolaylı temsil adı verilen bir yöntemle temsil işlevi yerine getirilmektedir. Dolaylı temsilde, temsil seçime dayalı olarak, yani halkın belirli özelliklere sahip kesiminin kendilerini temsil etmesi için bu göreve aday olanlar arasından bazılarını seçmesi biçiminde gerçekleşmektedir (Yıldırım vd., 2011:509).

Demokrasinin küçük yönetim birimlerinde daha kolay uygulanabileceği, bu birimlerde doğrudan temsil ve yönetime katılmanın gerçekleşme ihtimalinin yüksek olduğunu belirten pek çok düşünür bulunmaktadır. Aynı zamanda yerel yönetimler tarihsel olarak merkezi yönetimden daha önce geldiği gibi, demokratik potansiyel olarak da diğer yönetim birimlerinden daha üstündürler. Çünkü bireyin kendi kendine yönetime katılabileceği en uygun ortam yerel düzeyde olmalıdır (Ulusoy ve Akdemir, 2010: 30).

Temsil sistemi üzerinden faaliyet gösteren yerel yönetimlerin “özgürlük, eşitlik, dayanışma, siyasal sorumluluk ve katılma” gibi temel dayanak noktaları ve değerleri bulunmaktadır (Çitçi, 1996:5-6 ; Yavaş ve Demir, 2014:894). Temsil bakımından yerel yönetimlerin dört özelliği öne çıkmaktadır; a)Temsilci ile temsil edilen arasındaki ilişkinin çok daha etkileşimli kurulabilmesi, b)Yerel halka temsilcilerini daha kolay, daha etkin ve çok yönlü denetleme imkânı sunması, c)Temsilcinin temsil ettiği halkın durumu ile ilgili ilk elden ve ulusal temsilcilere göre daha sağlıklı bilgilere ulaşma imkânı tanınması ve d)Daha fazla sayıda vatandaşın temsilci olarak görev alabilmesi fırsatı tanınmasıdır. Yerel düzeyde temsilcilerin, temsil ettiği kesimlerle seçim dönemleri dışındaki iletişimlerinin geliştirilmesini öngören uygulamaya dönük yaklaşımlarla desteklenmesi ve yerel halkın siyasal katılımın diğer araçlarını daha etkin kullanabilme imkânına sahip kılınması, siyasal katılım açığını azaltmak, demokratik bir yerel yönetimin gelişmesi bakımından önem taşımaktadır. Vatandaşların kendilerini ilgilendiren konularda, yerel yönetimlerin politika belirleme, karar alma ve uygulama sonuçlarının değerlendirilmesi ile ilgili süreçlere çok boyutlu biçimde katılabilme fırsatına sahip olmaları gerekmektedir (Oktay, 2013:226-227)

Diğer taraftan, halk siyasi olarak temsil edildikleri organların faaliyetlerine daha çok ilgi duymaktadır. Dolayısıyla halk yerel yönetimler seçimlerinde adayları tanıdığı için daha rasyonel seçim yapma imkânına sahiptir. Bu nedenle yerel yönetimler, yönetimde denetim süreci açısından ayrı bir öneme sahiptir (Eryılmaz, 2012:133).

Yerel halkın genel anlamda temsilcileri eliyle yönetilmesinin yanı sıra yerel yönetimlerin yetkili kurullarında görevlendirilmesi, yerel halkı oluşturan bireylerin çeşitli uzmanlık alanlarından ve bilgilerinden yararlanması, buldukları yerin yönetiminde atama yoluyla çeşitli adlardaki görevlerde bulunmaları da halkın etkin temsili olarak görülebilir. Yerel halkın bu temsili, belli birimlerde olabileceği gibi, özel amaçlı olarak uygulanan plan ve projelerde “halk temsilcisi” sıfatıyla da olabilir (Yıldırım, 1993:123).

3. BELEDİYE MECLİSLERİNİN TEMSİL EDİCİLİĞİ

Demokratik yönetimlerde temsil, halk ile temsilciler arasındaki oransal denkliliği ifade eder. Bu bağlamda, halk tarafından seçilen belediyelerin temsil organları, farklı sınıf ve toplumsal kesimlerden gelen toplulukları temsil eder. Nitekim bir sistemin meşruiyeti, farklı sınıf ve katmanlardan gelen halk kesimleri tarafından benimsenmesine bağlıdır. Bu açıdan temsil, siyasal meşruiyeti oluşturan temel mekanizma olarak görülür (Çelik ve Uluç, 2009:216).

Temsil sisteminin dayandığı temel kavramlar; *seçim, sorumluluk ve temsil edicilik* olarak belirlenebilir. Siyasal katılımında önemli bir konu olan temsilde bazı değişkenler önem arz etmektedir. Günümüzde; oy verme davranışına bağlı olarak, toplumsal ve ekonomik konum, eğitim, meslek, kentleşme, yaş, cinsiyet, örgütsel ilişkilerin yoğunluğu gibi değişkenler, temsil kavramını etkilemektedir (Çitçi, 1989:20-21).

Türkiye’de belediyelerin seçilmiş organlarının oluşturulması için düzenlenen seçimler bazı yönlerden eleştirilmektedir. Bu bağlamda, yerel yönetim seçimlerinde var olması beklenen

yüz yüze ilişkilerin ve yakınlığın neticesinde aday-seçmen ilişkisinin daha sağlıklı bir şekilde gelişeceği beklentisi, bu konuda elde edilen verilerle mevcut gerçekliğin çoğu zaman uymadığı üzerinden dile getirilmektedir. Bir yandan yerel yönetimlerde oy verme davranışını; büyük oranda ulusal sorun ve politikalar belirlerken, diğer yandan yerel temsilci adaylarının belirlenmesinde yerel seçmenin etkinliğinin çok sınırlı kaldığı görülmektedir. Bunun sonucu olarak da aday-seçmen ilişkisi değil de, parti-seçmen ilişkisinin geliştiği görülmektedir. Neticede siyasal imkânlarla sahip olanlar, partilerince aday gösterilmektedir. Aday belirleme konusu, daha çok yerel parti örgütlerinde ya da parti genel merkezlerinde karara bağlanmaktadır. Böyle olunca da, temsilcilerin halkın çıkarlarından çok, parti çıkarlarına göre hareket edeceği düşünülmektedir (Baraç, 2005:26-27). Parti vekâleti olarak tanımlanan bu konu, özellikle siyasal partilerin günümüzde ulaştıkları belirleyici rolün bir sonucudur. Siyasal partiler belirli bir program çerçevesinde seçimlere katılmakta, seçmenler de çoğunlukla belli bir ideoloji ya da programa bakmak suretiyle oy kullanmaktadır. Dolayısıyla, temsilin aracı bireysel politikacılar değil, partiler olmaktadır (Erdoğan, 2005:84; Gülsoy, 2006:1). Temsil işlevinin etkin bir şekilde gerçekleşebilmesi açısından, adayların halk tarafından tanınması, ön seçimle belirlenmesi gibi parti-temsilcisi değil de, halk-temsilcisi ilişkisini kuvvetlendiren bazı düzenlemelerin yapılması ihtiyacı ortaya çıkmaktadır (Yıldırım vd., 2011:527).

Türkiye’de yapılan araştırmalar, belediye meclislerinde genellikle belirli toplumsal kategorilerin hâkim olduğunu göstermektedir. Meclislerin kendi sınıfsal çıkarları doğrultusunda kolayca karar verdikleri ileri sürülmekte; böyle olunca da meclisler halka en yakın olmakla beraber, onlarla bütünleşmemektedir (Çavdar, 1987:15; Köse, 1977:58 ; Tekeli, 1977:33). Kazancı’ya (1983:41) göre, yerel yönetimlerin çalışma ve işleyişini geniş halk kitleleri değil, kentsel korporasyonlar denetlemektedir. Böyle olunca yapılan hizmet çalışmaları da daha çok bu kesimlere yönelik gerçekleşmektedir (Bulut ve Tanıyıcı, 2008:172). Çitçi’ye göre (1989:74), belediyede yerel yönetimlerin düzenlediği ve denetlediği hizmetleri üretenlerin temsili, nüfus içerisindeki etkinlik paylarının çok üzerinde gelişirken, öte yandan bu hizmetleri tüketenlerin temsili sınırlı kalmaktadır. Keleş’de (1982:417) meclislere özel girişimcilerin egemen olduğunu ve kamu yararını engelleyici bir özellik gösterdiğini vurgulamakla beraber, bunun nedenlerini temsil kuralının iyi kavranamayışına ve katılım anlayışındaki bozukluklara bağlamıştır.

Belediye meclislerinde temsil edicilik konusuna Türkiye örneğinde bakıldığında, üzerinde yeterince durulduğu söylenemez. Mevcut durum değerlendirildiğinde, temsille ilgili çalışmalar daha çok katılımcı bir yönetimi öne çıkararak, belediye yönetimlerinin halka dayanması gerektiği üzerinde odaklanmıştır. Katılımcılık için daha adil bir temsile doğru giden yollar arasında en uygunu, sadece halk arasında ırksal farklılıklara değil; yaş, sınıf, cinsiyet, ikamet hakkı gibi unsurları da içine alan liberal demokrasilerin pek çok kurumuyla parametresine uzanan çıkarımlara ışık yakmaktır (Siemiatycki ve Saloojee, 2002:241).

Belediyelerde temsil sorununu Bingöl Belediye Meclisi örneğinde inceleyen Baraç (2005:97-98); ilk olarak, belediye meclisleri, halkın sahip olduğu özelliklerin birer tecellisinden çok, kişisel/kesimsel çıkarların tatmini için oluşturulan birimler olduğu sonucu elde ettiğini belirtmektedir. Ayrıca, meclis üyelerinin siyasi partiler tarafından belirlenmesi, bunun da halk temsilci ilişkisini sağlayamadığını vurgulamaktadır.

Kıbrısı’nın (1984) Gerede beldesi ile ilgili çalışmasında, kentsel düzeyde etkili ve ağırlıklı ailelerin ve yaygın meslek gruplarının meclis üyeliklerine kendi adaylarını göstererek onlara destek verdiği ve meclislerinde temsilciler bulduklarını bildirmiştir (Bulut ve Tanıyıcı, 2008:173). Türkiye’de belediye meclisleri meslekler bağlamında incelendiğinde, serbest meslekle uğraşanlar, esnaf-tüccar, işçi, memur, çiftçi, emekliler, ev kadınları,

bulunmaktadır. 1960-1970, 1970-1980 ve 1980-1990 yılları arasında esnaf-tüccar ağırlıklı bir yönetim; 1990-2000 yılları arasında esnaf ve tüccarların dışında çeşitli meslek dallarının (Avukat, doktor, mimar vb.gibi) ortaya çıktığı bir yönetim, 2000 yılı sonrasında ise yönetim ve hukuk dalları ağırlıklı bir yönetim söz konusu olduğu ifade edilebilir (Üste, 2005: 51).

Türkiye’de yapılan birçok çalışma, meclislerin ağırlıklı olarak tüccar, serbest meslek ve esnaflardan oluştuğunu göstermektedir. Bu kesimler aynı zamanda belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde işlevler üstlenmektedirler. Tekeli’nin 1973-1977 döneminde bazı meclislerinin mesleksi dağılımını incelediği çalışmada, meclislerde öncelikle küçük esnaf ve sanatkarların temsil edildiği görülmektedir. Yine Varol (1989), Bandırma üzerinde yaptığı bir çalışmada, 1950-1984 yılları arası belediye meclislerinde esnaf, tüccar ve serbest meslek sahiplerinin, her dönemde çoğunluğu ellerinde bulundurduklarını ortaya çıkarmıştır. Aynı çalışmada ortaya çıkan bir başka sonuçta serbest meslek sahiplerinin giderek daha fazla temsil ağırlığı kazandığıdır. Yine 1994-2004 dönemi K.Maraş Belediye Meclisi üzerine olan ve 1994-1999 döneminde daha küçük ölçekte Nazilli Belediye Meclisi üzerine yapılan çalışmalarda, esnaf ve serbest meslek sahiplerinin meclislere genelde egemen olduğu ortaya çıkmıştır (Yıldırım vd., 2000:34). Çanakkale Belediye Meclisi’nde yapılan bir çalışmada da serbest meslek ve esnaf ağırlıklı bir meclis tablosu karşımıza çıkmaktadır (Palabıyık ve Görün, 2004:267; Akdoğan, 2014). Aynı şekilde Baraç’ın tüm Bingöl belediye meclis üyeleri üzerine yaptığı çalışmada da meclis üyelerinin %74’ü serbest meslek ve esnaf grubundan oluştuğu, (Baraç, 2005: 86) daha sonra aynı ilin sadece merkezinde yapılan çalışmada ise bu oranın %25 düzeyinde olduğu görülmektedir (Çelik, 2008:12). Erzincan Belediye Meclisi’nde de meclis üyelerinin yarıdan fazlasını esnaflar (%52.6) oluşturmaktadır (Bulut ve Tanıyıcı, 2008:183). Aynı şekilde Şanlıurfa’da yapılan bir çalışmada da meclis üyelerinin %51.4’ünün esnaf olduğu göze çarpmaktadır (Çelik ve Uluç,2009:224).

Türkiye’de genellikle meclis üyesi olarak erkeklerin egemen olduğu ortaya çıkmaktadır. Meclis üyesi olarak seçilen kadınların da genellikle ülkenin batı kesimindeki belediyelerde olduğu görülmektedir. Belediye meclislerinde *kadınların* yeterince temsil edilmediği söylenebilir (Azaklı ve Özgür, 2002:121). Bingöl Belediye Meclisinde yapılan çalışmada üyelerin sadece %12’sinin kadın olduğu görülmektedir (Baraç, 2005: 83). Bulut ve Tanıyıcı’nın Erzincan ili üzerine yaptığı çalışma da göstermektedir ki, Erzincan belediye meclislerinde hiç kadın temsilci bulunmamaktadır (Bulut ve Tanıyıcı, 2008: 182).Şanlıurfa üzerine yapılan bir çalışmada, Belediye Meclis üyelerinin sadece %5.4’ü kadındır (Çelik ve Uluç, 2009: 228). Kadınların temsil sorunu Isparta örneğinde inceleyen bir çalışmada Isparta ili genelinde kadınların belediye meclis üyeleri arasındaki sayıları12’dir, ancak bunlardan sadece 2’si Isparta belediye meclisi üyesidir (Türeli ve Çağlar, 2010: 34). Yaklaşık %15 kadın temsilcisiyle Sivas’ın diğer illere göre daha iyi durumda olduğu söylenebilir (Aksu ve Kurtuluş, 2011:124). Aşağıda 2014 yılı Türkiye geneli ve K.Maraş ili belediye başkanı ve meclis üyelerinin cinsiyetlerine göre dağılımı görülmektedir.

Tablo 1: 2014 Yılı Türkiye Geneli Belediye Başkanı ve Meclis Üyelerinin Cinsiyetlerine Göre Oranları

Türü	Erkek	Oran (%)	Kadın	Oran (%)
Belediye Başkanı	1.356	97.13	40	2.86
Belediye Meclis Üyesi	18.300	89.28	2.198	10.72

Kaynak: YSK 2014 mahalli idareler genel seçim sonuç verilerine dayanılarak hazırlanmıştır, 2014

Tablo 2: 2014 Yılı K.Maraş İli Belediye Başkanı ve Meclis Üyelerinin Cinsiyetlerine Göre Oranları

Türü	Erkek	Oran (%)	Kadın	Oran (%)
Belediye Başkanı	12	100	0	0
Belediye Meclis Üyesi ⁶	231	91.66	20	8.34

Kaynak: YSK 2014 mahalli idareler genel seçim sonuç verilerine dayanılarak hazırlanmıştır, 2014

2014 yılı K.Maraş ili belediye başkanı ve meclis üyelerinin cinsiyetlerine göre dağılımını, Türkiye geneli ortalaması ile kıyasladığımızda, ilde bu oranın düşük olduğu görülmektedir.

Belediye meclislerinde eğitim düzeyi başka bir araştırma konusu olmuştur. Çitçi'nin (1989) araştırmasında, gelişmiş illerde üniversite eğitimi görmüş meclis üyeleri çoğunlukta iken, gelişmemiş illerde genellikle ilk ve orta eğitimi meclis üyeleri ön plana çıkmaktadır. Erder (1996:205) 1991'de Ümraniye üzerine yaptığı çalışmada, bu farklılaşmayı meclis üyelerinin babalarının aldığı eğitimlerle de karşılaştırmıştır. Günümüzde genel nüfusun ve eğitim düzeyinin artması dikkate alındığında, meclis üyelerinin eğitim düzeylerinin yükselmeye başladığı söylenebilir (Bulut ve Tanıyıcı, 2008:172).

Meclis üyelerinin yaş durumunu araştıran çalışmaların tamamında, orta yaş grubu diyebileceğimiz 30-50 yaş grubunun meclislerde hâkim olduğu görülmektedir. Bununla beraber yaşlı diyebileceğimiz 60 ve üzeri yaş grubunda olan meclis üyeleri de küçümsenmeyecek düzeydedir (Bulut ve Tanıyıcı, 2008:172).

Belediyelerde vatandaş temsil etme konusunun bir diğer boyutu, özellikle büyük şehirlerde ilçe seçim çevrelerinin çok geniş olması sonucu farklılaşan siyasal tercihlerin yeterince temsil edilememesidir. Seçim çevresinin çok geniş olması, seçmen ile seçilen meclis üyeleri arasındaki ilişkiyi zayıflatmaktadır (Serteser, 2011:3).

4.TÜRKİYE'DE -YEREL- TEMSİLE İLİŞKİN SÜREC

Yerel yönetimler, hizmetlerin halka en yakın birimler tarafından yürütülmesi ile halkın kendi sorunlarına, yine kendilerinin doğrudan katılımıyla çözümlerin bulunması ve halkın yönetime doğrudan katılması esasına dayanmaktadır (www.tohav.org, 2015). Demokratik bir yerel yönetim, ancak demokratik bir toplum içinde gelişebilir. Yerel yönetimlerde yönetenlerle yönetilenler arasındaki toplumsal ve mekânsal uzaklık en aza indiğinden, yönetilenler yönetenleri daha etkili ve doğrudan denetleyebilir (Pustu, 2005: 124).

Türkiye'de 1980'lerden bu yana, yerel halkın demokratik yerel yönetimlerin değerlerine ulaşmadaki rolü daha belirginleşmiştir (Kösecik ve Sağbaş, 2004:373). 1982 Anayasası da yerel yönetimlerin karar organlarının halkın seçtiği temsilcilerden oluşacağını belirtmiştir. Bugün kamu yönetiminin yeniden yapılandırılması kapsamında çıkarılan yasalarla (5393 Sayılı Yasa, 5216, 6360 ve 6447 Sayılı Yasalar, 5355 Sayılı Yasa ve 5302 Sayılı Yasa, 5747 Sayılı Yasa) temsilin daha da işlevsel hale getirilmesine çalışılmaktadır. Son yıllarda belediye başkanı ve meclis üyeleri ülkemizde halkın oyları ile seçilmektedir. Bugün meclis üyelerinin temsil edici niteliklerinde bazı sorunlar olsa da (yaşansa da) -yerel halkın alt kademelerinin temsil edilme durumundan uzak kalması, yerel meclislerin daha çok yerel seçkinlerden oluşması, meclisin temsil ettiği halktan farklılaşması, yerel oligarşilerin ön planda olduğu geleneksel bir yapının varlığı, kişisel bağlılığa dayalı tercihlerin egemen olması, temsil açısından yerel yönetimlerin anti-demokratik ve oligarşik olmaya elverişli olması- bunun sadece yasal düzenlemelerden kaynaklanmadığı, sosyo-ekonomik, eğitim vb. gibi diğer nedenlerin de etkili olduğu bilinmelidir (Bulut ve Tanıyıcı, 2008:172).

⁶ Belediye başkanları bu sayıya dâhil değildir.

Türkiye’de yerel temsil açısından önemli bir sorunda; il nüfuslarının yaklaşık yarısını oluşturan kadınların, yerel siyaset alanında ve temsil organlarında yeteri kadar temsil edilememesi sorunudur (Keleş ve Toprak, 2000: 356). Türkiye genelinde belediye meclis üyeleri arasında kadın temsilcilerin oranı; 1989’da %0.7’ler düzeyindeyken (Çitçi: 1996: 9) bundan yirmi yıl sonra yani 2009’da %4.54’lere çıkmış, 2014 yılı için ise %10.7 olmuştur.

5.TÜRKİYE’DE BELEDİYE YÖNETİMLERİNDE TEMSİL SİSTEMİ VE MECLİSLERİN TEMSİL EDİCİLİĞİ

Bugün yürürlükte olan 5393 Sayılı Belediye Yasasına göre belediye yönetiminin Belediye Meclisi, Belediye Encümeni ve Belediye Başkanı olmak üzere üç organı vardır.

Belediye meclisleri, belediyenin karar organıdır ve yerel halk tarafından seçilen üyelerden oluşmaktadır. Dolayısıyla belediyelerin *meşruiyet üretici* organıdır (Arıkboğa, 2012:125). Siyasi partiler aldıkları oy ile orantılı olarak belediye meclislerinde üye bulundurmaktadırlar. Belediye Encümeni, atanmış ve seçilmiş üyelerden oluşur. Belediye Başkanı ise, belediye yönetiminin başı ve tüzel kişiliğinin temsilcisi olup, ilgili yasada gösterilen esas ve usullere göre seçilir. Başkan ve meclis üyelerinin genel oyla seçilmiş olması, belediyelere demokratikliğini kazandıran temel özelliktir (Şakacı, 2009:297).

Yürürlükte olan 5216, 5447, 6360 ve 6447 Sayılı yasalara göre, büyükşehirlerin de Belediye Meclisi, Belediye Encümeni ve Belediye Başkanı olmak üzere üç organı vardır.

Büyükşehir belediye meclisi, büyükşehir belediyesinin karar organıdır ve ilgili yasada gösterilen esas ve usullere göre seçilen üyelerden oluşur. Büyükşehir belediyelerinde doğrudan seçim esastır. Büyükşehir belediye meclislerinde dolaylı temsil sistemi söz konusudur. 2972 sayılı yasaya bakıldığında, meclisin iki tür üyesinin olduğu görülmektedir: (i) Büyükşehir belediye sistemi içinde yer alan ilçelerin belediye başkanları ile

(ii) Söz konusu her bir ilçedeki meclis üyelerinin beşte biri.

Bu durumda meclisin toplam üye sayısının ne olacağı, tamamen ilçe belediyelerine göre şekillenecek demektir. “Beşte birlik” üye sayısının hesaplanabilmesi için, ilçe belediyelerine bakılır. 2972 sayılı yasada, bir belediye meclisinin kaç üyeden oluşacağı nüfus dilimlerine göre düzenlenmiştir. Ancak bu düzenleme, belediyelerle ilgili genel bir düzenlemedir. Diğer bir ifadeyle, büyükşehir ilçe belediyeleriyle ilgili farklı bir düzenleme yapılmamış, bu belediyeler de *diğerleri gibi* değerlendirilmiştir (Arıkboğa, 2009:740).

Tablo 3’de ilçe belediyelerinin nüfuslarına göre büyükşehir belediye meclisine gönderecekleri üye sayısı gösterilmekte, ayrıca her nüfus diliminin son rakamı esas alınmak suretiyle ortalama temsil durumu hesaplanmaktadır (Arıkboğa, 2009:741).

Tablo 3: İlçe Belediyelerinin Büyük Şehir Belediye Meclisine Gönderecekleri Üye Sayıları ve Ortalama Temsil Durumu

İlçe Belediye Nüfusu	İlçe Belediye Meclisi Üye Sayısı	Büyükşehir Belediye Meclisine Gönderilen Üye Sayısı (Başkan+Üye)	Ortalama Temsil (Nüfus/Temsilci Sayısı)	
0-10.000	9	2	(10 bin/2)	5.000
10.001-20.000	11	3	(20 bin/3)	6.666
20.001-50.000	15	4	(50 bin/4)	12.500
50.001-100.000	25	6	(100 bin/6)	16.666
100.001-250.000	31	7	(250 bin/7)	35.714
250.001-500.000	37	8	(500 bin/8)	62.500
500.001-1 milyon	45	10	(1 milyon/10)	100.000

Tablo 3'e bakıldığında, ilçe belediyelerinin nüfusları arttıkça, mecliste oransal olarak daha az üyeyle temsil edildikleri görülmektedir. Görüldüğü gibi, meclisteki temsil sistemi, *küçük* nüfuslu ilçe belediyelerini *kayırcı* sonuçlar doğurmaktadır. Bu düzenleme, mevcut haliyle *büyükşehirlerin ilçe belediyeleri için* uygulanmaya başlandığında sorun çıkmaktadır. İlçe belediyeleri arasındaki nüfus farklılıklarının artmasına paralel olarak temsil adaletsizliği de artmaktadır. Temsil sisteminde meclis üye sayıları ile nüfus arasında kurulan bağlantı, büyükşehir belediye meclislerine geldiğinde kopmaktadır (Arikboğa, 2009:740-741).

2012 yılında büyükşehir belediye sınırlarının il sınırlarına genişletilmesi ve bu sınırlar içindeki pek çok ilçenin küçük nüfuslara sahip olması nedeniyle, merkez ve çevre ilçe belediyeleri arasındaki temsil adaletsizliği ortaya çıkmıştır. Merkez ilçelerinin il nüfusu içinde sahip oldukları büyük nüfusa karşılık, büyükşehir belediye meclisinde bu oranda bir üyeyle temsil edilemedikleri, yani farklı büyükşehir belediyelerindeki merkez ilçelerin büyükşehir belediye meclisinde *eksik temsil* edildiği, buna karşılık çevre ilçelerin ise *aşkın temsil* edildiği bilinmektedir (Arikboğa, 2014:37-40). Bu da çevre ilçelerin merkez ilçelere kıyasla büyükşehir belediye meclisinde yüksek düzeyde temsil edilmesine yol açmaktadır. Aşağıda K.Maraş büyükşehir belediye meclisinde merkez ilçelerdeki eksik temsil oranı gösterilmektedir.

Tablo 4: K.Maraş Büyükşehir Belediye Meclisinde Merkez İlçelerin Temsil Oranı

Nüfus Oranı (%)	Meclisteki Oranı (%)	Eksik Temsil (%)
53.4	25.0	28.4

Kaynak: (Arikboğa, 2014: 49)

Arikboğa'nın, büyükşehir belediye meclislerindeki temsil adaletsizliğini, -coğrafi ve siyasi temsil adaletsizliğini- incelediği çalışmasına göre, K.Maraş büyükşehir belediye meclisinde merkez ilçelerin temsiline bakıldığında; bu oranın %28.4 olduğu ve eksik temsil değerinin bulunduğundan söz edilebilir (Arikboğa, 2014:49). Tüm Türkiye'deki büyükşehir belediye meclislerinde olduğu gibi K.Maraş büyükşehir belediye meclisinde de temsilde adalet sorunu yaşanmaktadır.

Meclis üyelerinin, hem ilçede, hem de büyükşehir belediyesinde görevi bulunan "çift kimlikli" üyeler olması, bazı avantajların yanı sıra önemli sorunlara da yol açmaktadır. Mevcut temsil sistemi, meclisin kenti bir bütün olarak görebilmesine (özellikle planlama ve imara ilişkin konularda) ve karar sürecinde buna uygun davranabilmesine engel olabilecek niteliktedir (Arikboğa, 2007:32). Yerel yönetimlerin karar organı olan meclislerde seçim sisteminden kaynaklanan temsil sorunlarına şunlar da eklenebilir (Serteser, 2011:2-5):

- Farklılaşan siyasal tercihler, yeterince temsil edilememektedir.
- Milyona yaklaşan nüfuslara sahip belediye sınırlarında meclis üyeleri herhangi bir mahalleyi/semti/bölgeyi temsil etmemektedir. Dahası bu tip bölgelerde sanayi gelişmişliği ve enerji kullanımı, bölge liderliği gibi kamusal yeni rekabetçi sorumluluklar eklendiğinde, büyükşehir belediyelerinde, görece olarak bir statü ve yetkinlik sorunu ortaya çıkmaktadır (Sorensen vd., 2007:303).

Büyükşehir Belediye Encümeni, diğer belediyelerden farklı olarak atanmış ve seçilmişlerin eşit sayıda olduğu on üyeden oluşmaktadır.

Büyükşehir belediye başkanı, büyükşehir belediye yönetiminin başı ve tüzel kişiliğinin temsilcisidir. Büyükşehir belediye başkanı, ilgili yasada gösterilen esas ve usullere göre büyükşehir belediyesi sınırları içindeki seçmenler tarafından doğrudan seçilir. İlgili yasada büyükşehir belediye başkanının, tüzel kişiliğin temsilcisi olarak hukuki statüsü ve belediyeyi temsil yetkisi vurgulanmaktadır (Tarhan, 2013:105). Büyükşehir belediye

başkanı meclisin başkanı olup, büyükşehir içindeki diğer belediyelerin başkanları ise büyükşehir belediye meclisinin doğal üyesidir. Büyükşehir belediye başkanları, hem teoride hem de pratikte diğer belediye başkanlarına göre daha güçlü bir konumdadır. Öte yandan, ilçe belediye başkanlarının eğitim ve niteliklerine bakıldığında, meclis üyelerinden daha üstün durumda olduğu göze çarpmaktadır. Bu da meclis üyelerinde genel olarak, temsil açısından işlevsizlik ya da yetersizlik algısına neden olabilmektedir.

6.ARAŞTIRMA ALANININ SOSYO-EKONOMİK ÖZELLİKLERİ

K.Maraş ili, Akdeniz Bölgesi'nin Doğu Akdeniz Bölümü'nde yer almakla birlikte, konum itibarı ile Akdeniz Bölgesi'nin İç Anadolu, Güneydoğu Anadolu ve Doğu Anadolu bölgelerine geçiş noktasında bulunmaktadır (Korkmaz, 2001:16). K.Maraş, kuzeyden Sivas, kuzeydoğudan Malatya, doğudan Adıyaman, güneyden Gaziantep, batıdan Adana ve Osmaniye, kuzeybatıdan Kayseri illeri ile çevrilidir.

K.Maraş, 14.525 km² yüzölçümü ile alan büyüklüğü bakımından Türkiye'nin 12. büyük ili olup, 1.075.706 nüfusu ile nüfus bakımından Türkiye'nin 18. ili konumundadır. Bu nüfusunun %50.85'i (546.943 kişi) erkek, %49.15'i (528.763 kişi) kadınlardan oluşmaktadır (<http://kahramanmaras.gov.tr>, 2014). K.Maraş ilinde genç nüfusun ağırlığı dikkat çekicidir.

2013 yılında il nüfusunun %47'si 25 yaşın altında olup, %41 olan Türkiye oranının üzerindedir. 25-65 yaş arası nüfus, toplam nüfusun %46'sı olup, %51 olan Türkiye oranının altında, 65 yaş üstü nüfus ise toplam nüfusun %7'si olup, %8 olan Türkiye oranının altındadır. 2013 belediye meclisi üye sayılarına bakıldığında, 1.075.706 nüfuslu K.Maraş ilinin toplam meclis üye sayısının 251 olduğu görülmektedir (TÜİK, 2014:15).

Tablo 5: K.Maraş Yaş Grubu ve Cinsiyete Göre Nüfus Dağılımı (2014)

Yaş grubu	Toplam	Erkek	Kadın
'0-4'	107.366	55.083	52.283
'5-9'	109.550	56.567	52.983
'10-14'	108.940	55.968	52.972
'15-19'	100.521	51.893	48.628
'20-24'	82.320	41.015	41.305
'25-29'	85.658	43.429	42.229
'30-34'	88.073	45.292	42.781
'35-39'	75.666	39.002	36.664
'40-44'	67.506	34.193	33.313
'45-49'	55.992	28.870	27.122
'50-54'	48.581	25.231	23.350
'55-59'	40.210	20.703	19.507
'60-64'	32.056	15.825	16.231
'65-69'	25.391	12.412	12.979
'70-74'	19.407	9.261	10.146
'75-79'	12.879	5.605	7.274
'80-84'	9.682	4.694	4.988
'85-89'	4.341	1.567	2.774
'90+'	1.567	333	1.234
Toplam	1.075.706	546.943	528.763

K.Maraş ekonomisi, tarım, tarıma dayalı imalat sanayi ile ticarete dayanır. K.Maraş ili, toplam tarımsal alan bakımından Türkiye'nin 31. ili konumundadır. K.Maraş ilinde sanayi

yeni yeni gelişmektedir ve ilin sanayisi tarıma dayanır (Gürbüz, 2012:137-139). İlde, kâğıt, sıvı yağ, deri, kuyumculuk, pamuk işleme (çırçır), inşaat, bankacılık, gıda, yem, ambalaj, makine imalatı ve ısıtma ve soğutma sistemleri sektörleri ekonominin ana hatlarını, nakliye, bakır ve alüminyum doğramacılık, plastik doğramacılık, kereste ve yapı malzemeleri sanayi gibi diğer sektörler de kent ekonomisinin diğer dinamiklerini oluşturmaktadır (www.kmtso.org.tr, 2014).

2012 yılı kişi başına milli gelir sıralamasında 10.681 \$ ile 81 il arasından 52. sırada olup kişi başına milli gelir bakımından Türkiye ortalamasının (15.137 \$) altındadır (Gürbüz vd., 2014:105). 2013 yılı geçici verilerine göre ise, K.Maraş ili yaptığı 7.956 Milyon \$ ihracat ile Türkiye sıralamasında 20. sırada yer almaktadır. 2013 yılında K.Maraş'a bağlı firmalar tarafından 11.571 milyon dolar ithalat yapılmıştır (TÜİK, 2014:15, 21).

2014 yılında Dünya Gazetesi tarafından hazırlanan A'dan Z'ye 81 İlin Ekonomik ve Sosyal Verilerinin yer aldığı çalışmada K.Maraş, ekonomi ve yaşam endeksi sıralamasında 62. ekonomik gelişmişlik sıralamasında 51. ve sosyo-gelişmişlik sıralamasında 66. olarak yer almaktadır (http://kahramanmarasgazetesi.com.tr, 2015).

7.ANKET SONUÇLARINDAN ELDE EDİLEN VERİLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Anketlerden elde edilen verilerin bir bölümü tablolar halinde verilerek, bir bölümü ise tablo yapılmadan doğrudan yorumlanmıştır.

Ankete Katılım ve Anketin Geri Dönüş Oranı

Tablo 6: Demografik Bulgular

Demografik Yapı	Frekans	%		Frekans	%		
Cinsiyet	Kadın	16	10.3	Yaş	25-30	7	4.5
	Erkek	139	89.7		31-36	15	9.7
	Toplam	155	100		37-42	25	16.1
Doğum Yeri	K.Maraş	154	99.4		43-48	29	18.7
	Denizli	1	0.6		49-54	54	34.8
	Toplam	155	100		54 üzeri	25	16.1
Kaç Yıldır K.Maraş'ta Yaşadığı	10 yıldan az	1	0.6	Toplam	155	100.0	
	10-20 yıl	4	2.6	Eğitim Durumu	İlkokul	10	6.5
	20-30 yıl	14	9		Ortaokul	11	7.1
	30-40 yıl	30	19.4		Lise	67	43.2
	40-50 yıl	62	40		Yüksekokul	22	14.2
	50 üzeri	44	28.4		Üniversite	42	27.
Toplam	155	100	Lisansüstü		3	1.9	
Görev	Belediye Başkanı	1	0.6	Toplam	155	100.0	
	Meclis Üyesi	154	99.4				
	Toplam	155	100.0				

K.Maraş ilinde toplam meclis üye sayısının 251 olduğu dikkate alındığında, meclis üyelerinin %61.75'inin ankete katıldığı ve soruları cevapladığı ortaya çıkmaktadır. Buna göre büyükşehir ilçe belediyesi Dulkadiroğlu'nda 31 meclis üyesi (AKP:27, MHP:4), Onikişubat ilçesinde ise 37 meclis üyesi (AKP:29, MHP:8) yer aldığı görülmektedir. Diğer ilçelere bakıldığında; Afşin: 25 (AKP:15, MHP:10), Andırın: 15 (AKP:8, MHP:5, CHP:2), Çağlayancerit: 15 (AKP:9, MHP:5, CHP:1), Ekinözü: 11 (AKP:6, CHP:3, SP:2), Elbistan: 31 (AKP:19, MHP:12), Göksun: 25 (AKP:15, MHP:10), Nurhak: 11 (AKP:3, MHP:3, CHP:5), Pazarcık: 25 (AKP:14, MHP:1, CHP: 10) ve Türkoğlu:25 (AKP:19, MHP:6) belediye meclis üyesi bulunmaktadır (www.ysk.gov.tr, 2014). K.Maraş'ın yeni büyükşehir

olması nedeniyle, çalışmada büyükşehir belediyesinde temsile ilişkin sorulara yer verilmemiştir. Anket, K.Maraş büyükşehir ilçe belediye meclis üyelerine uygulanmıştır.

Ankete Katılanların Özellikleri

Cinsiyet: Ankete katılan meclis üyelerinin 139'u (%89.7) erkek, 16'sı (%10.3) kadındır.

Doğum Yeri: K.Maraş meclis üyelerinin neredeyse tamamının (%99.4) K.Maraş doğumlu olduğu görülmektedir. Meclis üyelerine genel olarak bakıldığında ankete katılan 155 üyeden 136'sı (%87.8) 30 yıldan daha fazla K.Maraş'ta yaşadığını belirtmektedir.

Yaş: Ankete katılan meclis üyelerinin 7'si (%4.5) 25-30 yaş grubu, 15'i (%9.7) 31-36 yaş grubu ve 83'ü (%53.5) orta yaş grubu diyebileceğimiz 43-54 yaş grubundadır. Geri kalan üyelerin 25'i (%16.1) 37-42 yaş arasında iken kalan 25'i de (%16.1) yaşlı diyebileceğimiz 54 ve üzeri yaş grubunu oluşturmaktadır.

Öğrenim Durumu: Meclis üyelerinin 67'si (%43.2) lise mezunu olup, 42'si (%27.1) üniversite mezunu olduğu diğerlerinin ise 10'u ilkököl (%6.5), 11'i ortaokul (%7.1), ve 22'si yüksekokul (%14.2) mezunudur. Ankete katılan üyelerin sadece 3'ünün (%1.9) lisansüstü mezunu olduğu görülmektedir.

Meslek: Ankete katılan meclis üyelerinin (%43,2)'si esnaf üyelerden oluşmaktadır.

Tablo 7: Meslek Dağılımları

<i>Meslek</i>	<i>Frekans</i>	<i>Oran (%)</i>
Esnaf	67	43.2
İşçi	9	5.8
Ev hanımı	1	0.6
Emekli	45	29
Öğrenci	4	2.6
İşsiz	2	1.3
Diğer	27	17.4
Toplam	155	100.0

Meclis üyelerinin partilere göre dağılımı dikkate alındığında meclisi oluşturan üyelerin 125'inin (%80.6) AKP'li olduğu görülmektedir. Nitekim ankete katılan meclis üyelerinden 23'ü (%14.8) MHP, 6'sı (%3.9) CHP ve 1'i (%0.6) ise SP'lidir. K.Maraş'ta belediye meclis üyelerinin dağılımı dikkate alındığında, diğer partilerin çok az üyeye sahip oldukları görülmektedir.

Meclis Üyelerinin Seçilmeden Önce Partideki Görevleri: Meclis üyelerinin çoğunluğunun 120'sinin (%77.4) sadece parti üyeliği olduğu geri kalanların ise çeşitli düzeylerde aktif görevler üstlendikleri görülmektedir. Bunlardan 12'si (%7.7) gençlik kollarında, 10'u (%6.5) ilçe yönetim kurullarında iken, diğerleri ise MYK üyeliği, kadın kolları üyeliği ve ilçe başkanlığı gibi görevler üstlendikleri görülmektedir.

Siyasete Girme Nedenleri: Ankete katılanların çoğunluğu önem derecesine göre idealizmin etkisinin (%74.2), daha önce bir partiye üye olmamalarının (%69), STK etkinliklerinin bir sonucu (%67.1) olarak aileden ilk kez siyasete girip ilgilenen kişi olduğu (%62.2) ve siyasi parti üyesi (%60.6) olmalarının kendileri için en önemli konu olduğunu belirtmişlerdir. Burada yer alan sonuçlara göre meclis üyelerinin çoğunluğu siyasete girme nedeni olarak; öncelikle idealizmin etkisi, STK etkinliklerinin bir sonucu ve siyasette yeni bir aktör olma unsurlarının etkili olduğunu belirtmektedirler.

Üyelikler

Meclis Üyelerinin STK Üyelikleri: Ankete katılan meclis üyelerinin %38.1'i bir STK üyesi iken yarısından fazlası (%61.9) herhangi bir STK'ya üye değildir.

Meclis Üyeliği: Ankete katılan meclis üyelerinin çoğunluğu (%92.3) ilk kez meclis üyesi olurken, %5.2'si ikinci kez, %2.6'sı ise üçüncü kez meclis üyeliği yaptıklarını belirtmişlerdir

Meclis Üyesi Seçimlerinde Etkili Olan Faktörler: Meclis üyelerinin çoğunluğu, siyasi düşüncesi ve altyapısının (%81.3) meclis üyesi seçilmesinde en önemli faktör olduğunu, bunun yanında STK'larla olan ilişkilerinin (%63.9), ailelerinin (%55.5) ve mesleklerinin (%51.6) belediye meclis üyeliğine seçimlerinde en önemsiz faktörler olduğunu belirtmişlerdir.

Meclis Üyelerinin Aldığı Kararlarda Etkili Olan Faktörler: Belediye meclis üyelerine göre bölge milletvekilleri (%69.7), hemşehriler/vatandaşlar (%68.4), parti grup başkanları (%66.5) ve mahalle muhtarları (%65.2) ise önemli olan faktörler iken, belediye başkanı-belediye encümeni-belediye meclisi-STK (%64.5) ve belediye başkanı-belediye encümeni-belediye meclisi (%62.6) en önemli faktörler olarak göze çarpmaktadır.

Meclis Üyelerinin Meclis Çalışmaları: Meclis üyelerinin (%68.4) büyük bir çoğunluğu her hafta meclis çalışmalarına zaman ayırdıklarını ve bu çalışmalardan konu olarak özellikle komisyon çalışmalarının (%65.2) etkin olduğunu belirtmişlerdir.

Temsil Özellikleri

Meclis üyelerinin temsil ettikleri kesimlere ilişkin dağılıma bakıldığında, önem derecesine göre, seçildiği yerin tüm halkını temsil ettikleri (%89.7) görülmektedir. Diğer taraftan, meclis üyelerinin en önemsiz temsil ettikleri kesim olarak; belirli çıkar ve baskı grupları (%79.4), küçük delege grupları (%69.7), kendi görüşünde olanları (%57.4) gördüklerini belirtmektedirler. Bununla birlikte önem derecesi dikkate alındığında; meclis üyelerine göre engelliler (%50.3), gençler (%43.2) ve kadınlar (%40.6) yeterince temsil edilmez iken yaşlıların (%56.8) yeterince temsil edildiği görülmektedir.

Meclis Üyelerinin Belediye Meclisindeki Temsil Kabiliyetini Geliştirme Süreçleri: Meclis üyelerinin önem sırasına göre hizmet içi eğitim programları, kıdemli üyelerin tecrübelerinden yararlanma, siyaset akademisinden yararlanma, partiden yardım alma ve zamanla kendi kendine öğrenme gibi süreçlerin hepsinden yararlandıklarını belirtmişlerdir.

Siyasi ve Yönetmel Temsil Özelliklerine İlişkin Hipotezler ve Analizler

Tablo 8: Siyasi ve Yönetmel Temsil Özellikleri İle Temsil Özelliklerine İlişkin Güvenilirlik Analizi Sonuçları

	<i>Cronbach's Alpha</i>	<i>N of Items</i>
Siyasi ve yönetmel temsil özellikleri	,670	19
Temsil özellikleri	,725	77

Meclis üyelerinin siyasi ve yönetmel temsil özellikleri ile temsil özelliklerine ilişkin güvenilirlik analizine bakıldığında siyasi ve yönetmel temsil açısından Cronbach's Alpha 0,670 iken temsil özellikleri açısından ise 0,725'tir. Genel olarak literatürde 0,60-0,80 arası olan Cronbach's Alpha katsayısının ölçekte yeterliliği ifade ettiği düşünülmektedir.

Ankette açık uçlu olarak ele alınan sorulara bakıldığında; meclis üyelerinin meclise üye olmalarındaki temel amacın (1) halka hizmet olduğu anlaşılmıştır. Bunun yanı sıra (2) halkı temsil etmek, (3) vatandaşın sorunlarına çözüm üretmek, (4) partiden veya başka

yerden gelen talep üzerine meclise üye olduklarını belirten aktiviteler yani meclis üyeliği olağan faaliyetleri de bulunmaktadır. Meclisin en büyük sorununun ne olduğuna ilişkin soruya ise meclis üyelerinin büyük çoğunluğu;(a) tüm üyelerin dikkate alınmaması ya da söz hakkı verilmemesi, (b) halkın isteklerinin tamamının yerine getirilmemesi, sadece (c) onay meclisi olmak şeklindeki sorunlar olduğunu ifade etmişlerdir.

Aşağıdaki hipotezler -siyasi, dolaylı, sosyolojik- temsil ile ilgili olarak sorulan araştırma sorularının analizlerinden oluşmaktadır;

H1: Meclis üyelerinin cinsiyetleri ile temsil özellikleri arasında anlamlı bir fark yoktur.

Bu hipotezle temsil özelliklerine cinsiyet farklılıklarının etkisinin olup olmadığının araştırılması amaçlanmıştır. Meclis üyelerinin cinsiyetleri ile temsil özellikleri arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığının belirlenmesi için bağımsız örneklem T-Testi analizi yapılmıştır. Elde edilen bulgulara göre meclis üyelerinin cinsiyetleri ile temsil özelliklerine ilişkin olarak yer alan ifadelerden üçü açısından bir farklılık olduğu görülürken, diğerleri açısından ise bir farklılığın olmadığı belirlenmiştir. Meclis üyelerinin cinsiyetleri ile ilgili bu ifadelere bakıldığında “Belediye meclislerinde (memurlar, akademisyenler, vb. gibi) görevlerinden ayrılmadan doğal üye olarak yer almaları sağlanmalıdır” önermesi ($p=0,004<0.05$), “Siyasetteki kadın temsilcilerin "kadın" ve "kadınların sorunlarına" çözüm ürettiklerine inanıyorum” önermesi ($p=0,016<0.05$) ve “Kadınların siyasette temsil oranının” artırılması kadınların sorunlarının çözümüne katkı sağlayacaktır” önermesi ($p=0,011<0.05$) için anlamlılık düzeyleri reddedilip diğer ifadeler için ise kabul edilmiştir. Dolayısıyla bu sonuçlar, kadın meclis üyelerinin, kadınların siyasette temsil oranının artırılmasının kadınların sorunların çözümünde etkili olacağına inanmadıklarını ve doğal üyelerin ise sadece meclisteki konularla ilgilenmeleri gerektiğini düşündüklerini göstermektedir.

H2: Meclis üyelerinin cinsiyetleri ile belediye meclisinde hangi kesimlerin ne kadar temsil edildikleri arasında anlamlı fark yoktur.

Tablo 9: Meclis Üyelerinin Cinsiyeti ile Mecliste Hangi Kesimlerin Ne Kadar Temsil Edildiklerine İlişkin Bağımsız Örneklem T-Testi Sonuçları

	<i>F</i>	<i>Sig.</i>	<i>t</i>	<i>Df</i>	<i>Sig. (2-tailed)</i>	<i>Hipotez</i>
Kadınlar	,376	,541	-,665	145	,507	Kabul
Gençler	,036	,849	-1,055	145	,293	Kabul
Engelliler	2,699	,103	-1,882	145	,062	Kabul
Yaşlılar	3,367	,069	-3,517	145	,001	Red

Hipotezin amacı, meclis üyelerinin cinsiyetlerinin, temsil ettiği kesimlerle ilgili düşüncelerini etkileyip etkilemediğini araştırmaktır. Tablo 9’da meclis üyelerinin cinsiyetleri ile mecliste hangi kesimlerin ne kadar temsil edildikleri arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığının belirlenmesi için bağımsız örneklem T-Testi analizi yapılmıştır. Elde edilen bulgulara göre meclis üyelerinin cinsiyetleri ile mecliste hangi kesimlerin temsil edildiğine ilişkin olarak kadınlar, gençler ve engelliler açısından bir fark olmayıp, yaşlılar açısından ise bir farklılığın ($p=0,001<0.05$) olduğu belirlenmiştir. Yaşlılar kesiminde ortaya çıkan bu farklılığın; yaşlılar kesimindeki erkeklerin 4.12 ve kadınların ise 2.79 ortalamaya sahip iken, diğer kesimlerin ortalamalarının yaşlılar kesiminin ortalamasından önemli derecede uzak olmasından kaynaklandığı söylenebilir. Bu bulgulara göre **H2** hipotezi sadece yaşlılar kesimi için reddedilip, diğer kesimler için ise kabul edilmiştir.

H3: Meclis üyelerinin yaşları ile siyasete nasıl girdikleri arasında anlamlı fark yoktur.

Tablo 10: Meclis Üyelerinin Yaşları İle Siyasete Nasıl Girdiklerine İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

	<i>Sum of Squares</i>	<i>Df</i>	<i>Mean Square</i>	<i>F</i>	<i>Sig.</i>	<i>Hipotez</i>
Siyasetle uğraşan aileden gelmedim ama ailemde siyasetle uğraşanlar vardır.	8,587	5	1,717	1,805	,115	Kabul
Benimle birlikte ailemde de ilk kez siyasete girenler vardır.	6,202	5	1,240	1,479	,200	Kabul
Siyasetle uğraşan bir aileden geliyorum.	18,256	5	3,651	3,041	,012	Red
Daha önce herhangi bir partiye üye değildim.	13,211	5	2,642	1,549	,178	Kabul
Bir siyasi partiye üye olarak	23,269	5	4,654	2,367	,042	Red
STK etkinliklerimin sonucu	9,211	5	1,842	1,115	,355	Kabul
Mesleki başarılarımın sonucu	9,835	5	1,967	1,728	,132	Kabul
Siyasi partinin gençlik kolları üyesi olarak	15,315	5	3,063	5,098	,000	Red
Arkadaş çevresinin etkisiyle	3,660	5	,732	,949	,451	Kabul
Parti liderinin etkisi	2,948	5	,590	,599	,700	Kabul
İdealizm etkisi	10,583	5	2,117	1,319	,259	Kabul
Gelecek kaygısı ile	9,977	5	1,995	1,576	,170	Kabul
Toplumsal saygınlık için	1,131	5	,226	,797	,554	Kabul

Bu hipotezde, meclis üyelerinin siyasete girmede yaş kriterinin etkisinin olup olmadığı araştırılmıştır. Tablo 10'da meclis üyelerinin yaşları ile siyasete nasıl girdikleri arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığının belirlenmesi için tek yönlü ANOVA analizi yapılmıştır. Elde edilen bulgulara göre; meclis üyelerinin yaşlarıyla siyasete nasıl girdikleri arasında anlamlı bir farklılık bulunan ifadeler "Siyasetle uğraşan bir aileden geliyorum." ($p=0,012<0,05$), "Bir siyasi partiye üye olarak" ($p=0,042<0,05$) ve "Siyasi partinin gençlik kolları üyesi olarak" ($p=0,000<0,05$) şeklindedir. Bu farklılıkların nereden kaynaklandığının belirlenmesi için çoklu karşılaştırma testlerinden TUKEY Testi uygulanmıştır. Çoklu karşılaştırma testi sonucunda siyasetle uğraşan bir aileden geldiğini ifade eden meclis üyelerinden yaşları 43-48 arasında olanların grup ortalama puanları ile 49-54 arasında olanların grup ortalama puanları arasında fark olduğu [$F(5-144)=3,041, 0,013<0,05$], bir siyasi partiye üye olarak siyasete girdiğini ifade eden meclis üyelerinden yaşları 31-36 arasında olanların grup ortalama puanları ile yaşları 37-42 arasında olanların grup ortalama puanları arasında fark olduğu [$F(5-145)=2,367, 0,027<0,05$] ve siyasi partinin gençlik kolları üyesi olarak siyasete girdiğini ifade eden meclis üyelerinden yaşları 25-30 arasında olanların grup ortalama puanları ile yaşları sırasıyla 37-42 [$F(5-145)=5,098, 0,002<0,05$], 43-48 [$F(5-145)=5,098, 0,028<0,05$], 54 ve üzeri [$F(5-145)=5,098, 0,003<0,05$] arasında olanların grup ortalama puanları arasında anlamlı fark olduğu belirlenmiştir. Ayrıca siyasi partinin gençlik kolları üyesi olarak siyasete girdiğini ifade eden meclis üyelerinden yaşları 31-36 arasında olanların grup ortalama puanları ile yaşları sırasıyla 37-42 [$F(5-145)=5,098, 0,025<0,05$] ve 54-ve üzeri [$F(5-145)=5,098, 0,029<0,05$] olan üyelerin grup ortalama puanları arasında anlamlı fark olduğu belirlenmiştir. Buna göre **H3** hipotezi ifadelerden "Siyasetle uğraşan bir aileden geliyorum", "Bir siyasi partiye üye olarak" ve "Siyasi partinin gençlik kolları üyesi olarak" önermeleri için reddedilip, diğerleri içinse kabul edilmiştir.

H4: Meclis üyelerinin yaşları ile meclis üyesi seçilmelerindeki faktörler arasında anlamlı fark yoktur.

Tablo 11: Meclis Üyelerinin Yaşları İle Meclis Üyesi Seçilmelerindeki Faktörlere İlişkin Tek Yönlü ANOVA Analizi Sonuçları

	<i>Sum of Squares</i>	<i>Df</i>	<i>Mean Square</i>	<i>F</i>	<i>Sig.</i>	<i>Hipotez</i>
Siyasi düşüncelerim/altyapım	7,885	5	1,577	2,703	,023	Red
Ailem	2,634	5	,527	,811	,544	Kabul
Mesleğim/kariyerim	16,421	5	3,284	2,016	,080	Kabul
STK'larla olan ilişkilerim	2,139	5	,428	,349	,882	Kabul

Bu hipotezin amacı, meclis üyesi seçilmelerinde yaş faktörünün etkili olup olmadığının araştırılmasıdır. Tablo 11’de meclis üyelerinin yaşları ile seçilmelerindeki faktörler arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığının belirlenebilmesi için tek yönlü ANOVA analizi yapılmıştır. Elde edilen bulgulara göre; meclis üyelerinin yaşlarıyla “Siyasi düşüncelerim/Altyapım” faktörü arasında anlamlı bir farklılık ($p=0,023<0.05$) bulunduğu belirlenmiştir. Bu farklılığın nereden kaynaklandığının belirlenmesi için çoklu karşılaştırma testlerinden TUKEY Testi uygulanmıştır. Çoklu karşılaştırma testi sonucunda meclis üyelerinden yaşları 43-48 arasında olanların grup ortalama puanları ile 49-54 arasında olanların grup ortalama puanları arasında fark olduğu [$F(5-144)=2.703, 0,006<0.05$] belirlenmiştir. Buna göre **H4** hipotezi “Siyasi düşüncelerim/Altyapım” ifadesi için reddedilip, diğerleri içinse kabul edilmiştir.

H5: Meclis üyelerinin yaşları ile belediye meclisinin aldığı kararlarda hangi kişi ya da kurumların etkili olduğu arasında anlamlı fark yoktur.

Tablo 12: Meclis Üyelerinin Yaşları İle Meclisin Aldığı Kararlarda Hangi Kişi Yada Kurumların Etkili Olduğuna İlişkin Tek Yönlü ANOVA Analizi Sonuçları

	<i>Sum of Squares</i>	<i>df</i>	<i>Mean Square</i>	<i>F</i>	<i>Sig.</i>	<i>Hipotez</i>
Tek başına belediye başkanı	2,280	5	,456	,891	,489	Kabul
Belediye başkanı, belediye encümeni, belediye meclisi	1,186	5	,237	,446	,816	Kabul
Belediye başkanı, belediye encümeni, belediye meclisi ve STK'lar	9,858	5	1,972	3,214	,009	Red
Bölge milletvekilleri	1,829	5	,366	,804	,548	Kabul
Parti grup başkanları	,544	5	,109	,270	,929	Kabul
Hemşireler/Vatandaşlar	4,865	5	,973	1,297	,268	Kabul
Mahalle muhtarları	6,081	5	1,216	1,679	,143	Kabul
Siyasi parti teşkilatı	2,322	5	,464	,638	,671	Kabul
Ticaret ve sanayi odası	,206	5	,041	,690	,632	Kabul
Yerel baskı grupları	2,263	5	,453	,374	,866	Kabul
Kanaat önderleri	1,218	5	,244	1,064	,383	Kabul

Bu hipotezde, meclis üyelerinin yaşları ile meclis kararlarında etkili olan kişi yada kurumlar arasındaki ilişki belirlenmektedir. Tablo 12’de belediye meclis üyelerinin yaşları ile meclisin aldığı kararlarda hangi kişi ya da kurumların etkili olduğuna ilişkin tek yönlü ANOVA analizi sonuçları yer almaktadır. Meclis üyelerinin yaşları ile meclisin aldığı kararlarda hangi kişi ve kurumların etkili olduğu ve aralarında anlamlı bir fark olup olmadığına ilişkin yapılan analizde sadece “Belediye başkanı, belediye encümeni, belediye meclisi ve STK'lar” ifadesi için anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu farklılığın nereden kaynaklandığının belirlenmesi için çoklu karşılaştırma testlerinden TUKEY Testi uygulanmıştır. Çoklu karşılaştırma testi sonucunda meclis üyelerinden yaşları 43-48

arasında olanların grup ortalama puanları ile 49-54 arasında olanların grup ortalama puanları arasında fark olduğu [$F(5-144)=3.214$, $0,003<0.05$] belirlenmiştir. Buna göre **H5** hipotezi “Belediye başkanı, belediye encümeni, belediye meclisi ve STK’lar” ifadesi için reddedilip, diğerleri için ise kabul edilmiştir.

H6: Meclis üyelerinin yaşları ile belediye meclisinde hangi kesimlerin ne kadar temsil edildikleri arasında anlamlı fark yoktur.

Tablo 13: Meclis Üyelerinin Yaşları İle Meclisinde Hangi Kesimlerin Temsil Edildiklerine İlişkin Tek Yönlü ANOVA Analizi Sonuçları

	<i>Sum of Squares</i>	<i>Df</i>	<i>Mean Square</i>	<i>F</i>	<i>Sig.</i>	<i>Hipotez</i>
Kadınlar	9,923	5	1,985	1,337	,252	Kabul
Gençler	2,531	5	,506	,364	,873	Kabul
Engelliler	7,609	5	1,522	1,147	,338	Kabul
Yaşlılar	44,101	5	8,820	5,120	,000	Red

Bu hipotezde, meclis üyelerinin yaşları ile mecliste hangi kesimlerin temsil edildikleri araştırılmıştır. Tablo 13’de meclis üyelerinin yaşları ile mecliste hangi kesimlerin temsil edildiği arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığının belirlenmesi için tek yönlü ANOVA analizi yapılmıştır. Elde edilen bulgulara göre; meclis üyelerinin yaşlarıyla yaşlılar kesimi arasında anlamlı bir farklılık ($p=0,000<0.05$) bulunduğu belirlenmiştir. Bu farklılığın nereden kaynaklandığının belirlenmesi için çoklu karşılaştırma testlerinden TUKEY Testi uygulanmıştır. Çoklu karşılaştırma testi sonucunda meclis üyelerinden yaşları 31-36 arasında olanların grup ortalama puanları ile 49-54 arasında olanların grup ortalama puanları arasında fark olduğu [$F(5-144)=5.120$, $0,002<0.05$] belirlenmiştir. Ayrıca meclis üyelerinden yaşları 43-48 arasında olanların grup ortalama puanları ile yaşları 49-54 [$F(5-145)=5.120$, $0,004<0.05$] olan üyelerin grup ortalama puanları arasında fark olduğu belirlenmiştir. Buna göre **H6** hipotezi yaşlılar kesimi için reddedilip, diğerleri için ise kabul edilmiştir.

H7: Meclis üyelerinin yaşları ile belediye meclisinde hangi gruplara doğal üyelik verilmesi gerektiği arasında anlamlı bir fark yoktur.

Tablo 14: Meclis Üyelerinin Yaşları İle Mecliste Hangi Gruplara Doğal Üyelik Verilmesi Gerektiğine İlişkin Tek Yönlü ANOVA Analizi Sonuçları

	<i>Sum of Squares</i>	<i>df</i>	<i>Mean Square</i>	<i>F</i>	<i>Sig.</i>	<i>Hipotez</i>
Muhtarlar	22,434	5	4,487	3,337	,007	Red
Üniversite mensuplarına	1,454	5	,291	,192	,965	Kabul
Sanayicilere	17,231	5	3,446	2,412	,039	Red
Serbest meslek erbabına	18,818	5	3,764	2,484	,034	Red
Zirai işletmecilere	15,608	5	3,122	2,041	,077	Kabul
Ticaret ile uğraşanlara	13,546	5	2,709	1,749	,127	Kabul
Esnaf ve sanatkârlara	21,326	5	4,265	3,023	,013	Red
STK’lara	5,145	5	1,029	,719	,610	Kabul
Sendikalara	7,638	5	1,528	,977	,434	Kabul
Hiçbirine	1,333	3	,444	,148	,922	Kabul
Hepsine	3,026	5	,605	1,049	,399	Kabul

Bu hipotezin amacı, meclis üyelerinin yaşları ile mecliste hangi üyelere doğal üyelik verilmesi gerektiği konusunun araştırılmasıdır. Tablo 14’de meclis üyelerinin yaşları ile mecliste hangi gruplara doğal üyelik verilmesi gerektiği arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığının belirlenmesi için tek yönlü ANOVA analizi yapılmıştır. Elde edilen bulgulara göre; meclis üyelerinin yaşlarıyla “Muhtarlar” ($p=0,007<0.05$), “Sanayiciler”

($p=0,039<0,05$), “Serbest meslek erbabı” ($p=0,034<0,05$), ve “Esnaf ve sanatkârlar” ($p=0,013<0,05$) grupları arasında anlamlı bir farklılık bulunduğu belirlenmiştir. Farklılık oluşan tüm gruplar açısından bu farklılığın nereden kaynaklandığını belirlemek için çoklu karşılaştırma testlerinden TUKEY Testi uygulanmıştır. Çoklu karşılaştırma testi sonucunda muhtarlar grubundaki meclis üyelerinden yaşları 43-48 arasında olanların grup ortalama puanları ile 49-54 arasında olanların grup ortalama puanları arasında fark olduğu [$F(5-144)=3,337, 0,018<0,05$], yaşları 49-54 arasında olanların grup ortalama puanları ile yaşları 54 ve üstü olanların grup ortalama puanları arasında fark olduğu [$F(5-144)=3,337, 0,042<0,05$] belirlenmiştir. Sanayiciler grubundaki meclis üyelerinden yaşları 31-36 arasında olanların grup ortalama puanları ile 49-54 arasında olanların grup ortalama puanları arasında fark olduğu [$F(5-144)=2,412, 0,036<0,05$] belirlenmiştir. Esnaf ve sanatkârlar grubundaki meclis üyelerinden yaşları 31-36 arasında olanların grup ortalama puanları ile 49-54 arasında olanların grup ortalama puanları arasında fark olduğu [$F(5-144)=3,023, 0,020<0,05$] belirlenmiştir. Buna göre **H7** hipotezi “Muhtarlar”, “Sanayiciler”, “Serbest meslek erbabı” ve “Esnaf ve sanatkârlar” için reddedilip, diğerleri için kabul edilmiştir.

H8: Meclis üyelerinin eğitimleri ile temsil kabiliyetlerini geliştirme süreçleri arasında anlamlı bir fark yoktur.

Tablo 15: Meclis Üyelerinin Eğitimleri İle Temsil Kabiliyetlerini Geliştirme Süreçlerine İlişkin Tek Yönlü ANOVA Analizi Sonuçları

	<i>Sum of Squares</i>	<i>Df</i>	<i>Mean Square</i>	<i>F</i>	<i>Sig.</i>	<i>Hipotez</i>
Hizmet içi eğitim verilerek	15,730	5	3,146	3,057	,012	Red
Siyaset akademisinden yararlanarak	5,752	5	1,150	1,412	,224	Kabul
Kıdemli üyelerin tecrübelerinden yararlanarak	1,452	5	,290	,312	,905	Kabul
Partiden yardım alarak	9,009	5	1,802	1,843	,108	Kabul
Zamanla kendim öğrenerek	20,883	5	4,177	3,217	,009	Red

Hipotezin amacı, meclis üyelerinin eğitim durumunun temsil kabiliyetlerini geliştirme süreçlerine etkisinin araştırılmasıdır. Tablo 15’de meclis üyelerinin eğitim durumları ile temsil kabiliyetlerini geliştirme süreçleri arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığının belirlenmesi için tek yönlü ANOVA analizi yapılmıştır. Elde edilen bulgulara göre; meclis üyelerinin eğitim durumları ile “Hizmet içi eğitim verilerek” ($p=0,012<0,05$) ve “Zamanla kendim öğrenerek” ($p=0,009<0,05$) ifadeleri arasında anlamlı bir farklılık bulunduğu belirlenmiştir. Bu farklılığın nereden kaynaklandığının belirlenmesi için çoklu karşılaştırma testlerinden TUKEY Testi uygulanmıştır. Çoklu karşılaştırma testi sonucunda hizmet içi eğitimle temsil kabiliyetini geliştirebileceğini düşünen meclis üyelerinden eğitim durumu ilkökul olanların grup ortalama puanları ile eğitim durumu lise [$F(5-141)=3,057, 0,036<0,05$] ve üniversite [$F(5-141)=3,057, 0,013<0,05$] olanlarla grup ortalama puanları arasında fark olduğu belirlenmiştir. Yine çoklu karşılaştırma testi sonucunda zamanla kendisi öğrenerek temsil kabiliyetini geliştirebileceğini düşünen meclis üyelerinden eğitim durumu ortaokul olanların grup ortalama puanları ile eğitim durumu lise [$F(5-142)=3,217, 0,002<0,05$] ve üniversite [$F(5-141)=3,217, 0,033<0,05$] olanlarla grup ortalama puanları arasında fark olduğu belirlenmiştir. Buna göre **H8** hipotezi “Hizmet içi eğitim verilerek” ve “Zamanla kendim öğrenerek” ifadeleri için reddedilip, diğerleri için ise kabul edilmiştir.

H9: Meclis üyelerinin eğitim durumları ile belediye meclisinin aldığı kararlarda hangi kişi ya da kurumların etkili olduğu arasında anlamlı bir fark yoktur.

Tablo 16: Meclis Üyelerinin Eğitim Durumları İle Belediye Meclisinin Aldığı Kararlarda Hangi Kişi/Kurumların Etkili Olduğuna İlişkin Tek Yönlü ANOVA Analizi Sonuçları

	<i>Sum of Squares</i>	<i>df</i>	<i>Mean Square</i>	<i>F</i>	<i>Sig.</i>	<i>Hipotez</i>
Tek başına belediye başkanı	1,786	5	,357	,693	,630	Kabul
Belediye başkanı, belediye encümeni, belediye meclisi	,511	5	,102	,190	,966	Kabul
Belediye başkanı, belediye encümeni, belediye meclisi ve STK'lar	8,094	5	1,619	2,586	,028	Red
Bölge milletvekilleri	3,107	5	,621	1,394	,230	Kabul
Parti grup başkanları	2,323	5	,465	1,188	,318	Kabul
Hemşireler/Vatandaşlar	1,653	5	,331	,428	,829	Kabul
Mahalle muhtarları	1,932	5	,386	,513	,766	Kabul
Siyasi parti teşkilatı	3,137	5	,627	,869	,504	Kabul
Ticaret ve sanayi odası	,190	5	,038	,635	,673	Kabul
Yerel baskı grupları	8,030	5	1,606	1,374	,237	Kabul
Kanaat önderleri	,802	5	,160	,692	,630	Kabul

Hipotezle meclis üyelerinin eğitim durumu ile mecliste alınan kararlarda hangi kişi ya da kurumların etkili olduğu araştırılmıştır. Tablo 16'da meclis üyelerinin eğitim durumları ile belediye meclisinin aldığı kararlarda hangi kişi ya da kurumların etkili olduğuna ilişkin tek yönlü ANOVA analizi sonuçları yer almaktadır. Meclis üyelerinin eğitim durumları ile meclisin aldığı kararlarda hangi kişi ve kurumların etkili olduğu arasında anlamlı bir fark olup olmadığına ilişkin yapılan analizde sadece "Belediye başkanı, belediye encümeni, belediye meclisi ve STK'lar" ifadesi için anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu farklılığın nereden kaynaklandığının belirlenmesi için çoklu karşılaştırma testlerinden TUKEY Testi uygulanmıştır. Çoklu karşılaştırma testi sonucunda tüm gruplar karşılıklı incelendiğinde aralarında bir fark olan grubun mevcut olmadığı sadece genel olarak tüm gruplar ele alındığında tek yönlü ANOVA testinde gruplar arasında bir fark varmış gibi gözükmektedir. Buna göre **H9** hipotezi reddedilmiştir.

H10: Meclis üyelerinin eğitim durumları ile belediye meclisinde hangi kesimlerin temsil edildiği arasında anlamlı bir fark yoktur.

Tablo 17: Meclis Üyelerinin Eğitim Durumları İle Mecliste Temsil Edilen Kesimlere İlişkin Tek Yönlü ANOVA Analizi Sonuçları

	<i>Sum of Squares</i>	<i>Df</i>	<i>Mean Square</i>	<i>F</i>	<i>Sig.</i>	<i>Hipotez</i>
Kadınlar	8,590	5	1,718	1,150	,337	Kabul
Gençler	13,056	5	2,611	1,983	,085	Kabul
Engelliler	7,148	5	1,430	1,075	,377	Kabul
Yaşlılar	30,071	5	6,014	3,301	,008	Red

Hipotezin amacı, meclis üyelerinin eğitim durumu ile mecliste temsil edilen kesimler arasındaki etkinin araştırılmasıdır. Tablo 17'de meclis üyelerinin eğitim durumları ile belediye meclisinde hangi kesimlerin temsil edildiğiyle arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığının belirlenmesi için tek yönlü ANOVA analizi yapılmıştır. Elde edilen bulgulara göre; meclis üyelerinin eğitim durumları ile yaşlılar kesimi arasında anlamlı bir farklılık ($p=0,008<0,05$) bulunduğu belirlenmiştir. Bu farklılığın nereden kaynaklandığının belirlenmesi için çoklu karşılaştırma testlerinden TUKEY Testi uygulanmıştır. Çoklu karşılaştırma testi sonucunda meclis üyelerinden eğitim durumu ortaokul olanların grup ortalaması puanları ile eğitim durumu lise [$F(5-141)=3,301, 0,004<0,05$] ve yükseköğretim [$F(5-141)=3,301, 0,008<0,05$] olanlarla grup ortalaması puanları arasında fark olduğu

belirlenmiştir. Buna göre **H10** hipotezi yaşlılar kesimi için reddedilip, diğerleri için ise kabul edilmiştir.

H11: *Meclis üyelerinin eğitim durumları ile belediye meclisinde doğal üyelik kontenjanı ayrılması gereken gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.*

Tablo 18: Meclis Üyelerinin Eğitim Durumları İle Belediye Meclisinde Doğal Üyelik Kontenjanı Ayrılması Gereken Gruplara İlişkin Tek Yönlü ANOVA Analizi Sonuçları

	<i>Sum of Squares</i>	<i>df</i>	<i>Mean Square</i>	<i>F</i>	<i>Sig.</i>	<i>Hipotez</i>
Muhtarlar	27,516	5	5,503	4,206	,001	Red
Üniversite mensuplarına	6,631	5	1,326	,897	,485	Kabul
Sanayicilere	16,263	5	3,253	2,266	,051	Kabul
Serbest meslek erbabına	22,690	5	4,538	3,051	,012	Red
Zirai işletmecilere	13,827	5	2,765	1,793	,118	Kabul
Ticaret ile uğraşanlara	16,051	5	3,210	2,097	,069	Kabul
Esnaf ve sanatkârlara	26,351	5	5,270	3,832	,003	Red
STK'lara	3,432	5	,686	,475	,794	Kabul
Sendikalara	10,886	5	2,177	1,413	,223	Kabul
Hiçbirine	2,133	1	2,133	1,371	,326	Kabul
Hepsine	2,724	4	,681	,674	,615	Kabul

Hipotezde, meclis üyelerinin eğitim durumları ile doğal üyelik arasındaki ilişki araştırılmıştır. Tablo 18’de meclis üyelerinin eğitim durumları ile mecliste hangi gruplara doğal üyelik verilmesi gerektiği arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığının belirlenmesi için tek yönlü ANOVA analizi yapılmıştır. Elde edilen bulgulara göre; meclis üyelerinin eğitim durumları ile “Muhtarlar” ($p=0,001<0,05$), “Serbest meslek erbabı” ($p=0,012<0,05$), ve “Esnaf ve sanatkârlar” ($p=0,003<0,05$) grupları arasında anlamlı bir farklılık bulunduğu belirlenmiştir. Farklılık oluşan tüm gruplar açısından bu farklılığın nereden kaynaklandığının belirlenebilmesi için çoklu karşılaştırma testlerinden TUKEY Testi uygulanmıştır. Çoklu karşılaştırma testi sonucunda muhtarlar grubundaki meclis üyelerinden eğitim durumları ilkököl olanların grup ortalama puanları ile eğitim durumları lise olanların [$F(5-141)=4.206, 0,002<0,05$] ve yüksekokul olanların [$F(5-141)=4.206, 0,003<0,05$] grup ortalama puanları arasında fark olduğu belirlenmiştir. Serbest meslek erbabı grubundaki meclis üyelerinden eğitim durumları ortaokul olanların grup ortalama puanları ile eğitim durumları lise olanların grup ortalama puanları arasında fark olduğu [$F(5-139)=3.051, 0,011<0,05$] belirlenmiştir. Esnaf ve sanatkârlar grubundaki meclis üyelerinden eğitim durumları ilkököl olanların grup ortalama puanları ile eğitim durumları lise olanların grup ortalama puanları arasında fark olduğu [$F(5-141)=3.832, 0,024<0,05$] belirlenmiştir. Buna göre **H11** hipotezi “Muhtarlar”, “Serbest meslek erbabı” ve “Esnaf ve sanatkârlar” için reddedilip, diğerleri için ise kabul edilmiştir.

H12: *Meclis üyelerinin eğitim durumları ile temsil özellikleri arasında anlamlı bir fark yoktur.*

Tablo 19: Meclis Üyelerinin Eğitim Durumları ile Temsil Özelliklerine İlişkin Tek Yönlü ANOVA Analizi Sonuçları

	<i>Sum of Squares</i>	<i>df</i>	<i>Mean Square</i>	<i>F</i>	<i>Sig.</i>	<i>Hipotez</i>
Belediye meclis üyeleri seçildikten sonra bağlı oldukları siyasi partinin talep ve isteklerine bağlı kalabilmektedir.	8,365	5	1,673	1,688	,142	Kabul
Belediye meclisinde toplumun tüm kesimleri yeterince temsil edilmektedir.	10,728	5	2,146	1,752	,127	Kabul
Belediye meclisinde STK'lar yeterince temsil edilmektedir.	9,162	5	1,832	1,251	,289	Kabul
Belediye meclisinin almış olduğu kararlara yerel halkın ilgisi vardır.	7,541	5	1,508	1,302	,267	Kabul
Meclis üyesi seçilmem ilçenin sorunlarının çözülmesinde etkilidir.	13,161	5	2,632	2,284	,050	Kabul
Belediye meclislerinde (memurlar, akademisyenler, vb. gibi) görevlerinden ayrılmadan doğal üye olarak yer almaları sağlanmalıdır.	5,543	5	1,109	,826	,533	Kabul
Seçimlerde liste esaslı kural olmalı ve hemşeriler partiye değil adaya oy verebilmelidir.	1,053	5	,211	,180	,970	Kabul
Bugünkü seçim sistemiyle yerel halk belediye meclislerinde yeterli düzeyde temsil edilmektedir.	2,980	5	,596	,423	,832	Kabul
Belediye meclis üyeleri/adayları yerel halk tarafından belirlense daha iyi olur.	3,575	5	,715	,671	,646	Kabul
Yerel halk sadece siyasi partiler tarafından belirlenen meclis üyeleri listesini onaylamaktadır.	4,713	5	,943	,786	,561	Kabul
Belediye meclis üyelerinin partilerince belirlenmesinde yerel halk etkili olmaktadır.	17,457	5	3,491	3,242	,009	Red
Belediye meclis üyeliğine aday olacak kişilerin belirlenmesinde (parti üyelerinin/delegelerin) katılımıyla ön seçim yapılmalıdır.	5,262	5	1,052	,974	,436	Kabul
Belediye meclis üyeliğine seçilmiş kişilerin kim oldukları değil ne yaptıkları ve ne yapacakları önemlidir.	15,504	5	3,101	3,302	,008	Red
İyi bir temsil için seçime girecek olan meclis üyeleri mahalle ya da semt toplantılarında kendilerini halka tanıtmalıdır.	6,309	5	1,262	1,506	,192	Kabul
Muhalefet partileri belediye meclislerinde yeterli düzeyde temsil edilmektedir.	4,147	5	,829	,657	,657	Kabul
Yerel temsil işlevinin gerçekleşmesi için mahalle muhtarları belediye meclisinde yer almalıdır.	7,789	5	1,558	1,109	,359	Kabul
Belediye meclis üyeleri, kendi parti/siyasi seçmenlerini temsil etmektedirler.	3,782	5	,756	,550	,738	Kabul

	<i>Sum of Squares</i>	<i>df</i>	<i>Mean Square</i>	<i>F</i>	<i>Sig.</i>	<i>Hipotez</i>
Belediye meclis üyeleri seçildiği yörenin halkını temsil etmektedir.	5,246	5	1,049	,815	,541	Kabul
Yerel halk kendini temsil etmeyen ve sadece parti tarafından belirlenen adaylara itibar etmemektedir.	4,519	5	,904	,629	,678	Kabul
Siyasette kadın temsili önemlidir.	1,845	5	,369	,416	,837	Kabul
Mensubu bulunduğum partide "Kadınların temsili" konusuna gereken önem verilmektedir.	8,192	5	1,638	1,708	,137	Kabul
Türkiye'deki "Kadın temsili oranı" diğer ülkelere göre daha düşüktür.	10,051	5	2,010	1,595	,166	Kabul
Belediye meclisindeki "Kadınların temsil oranı" yeterli değildir.	5,399	5	1,080	,910	,476	Kabul
Yerel yönetimlerde "Kadınların temsil oranı" yeterli değildir.	8,402	5	1,680	1,568	,173	Kabul
Siyasetteki kadın temsilcilerin "Kadın" ve "Kadınların sorunlarına" çözüm üretebildiklerine inanıyorum.	7,761	5	1,552	1,775	,122	Kabul
"Kadınların siyasette temsil oranının" artırılması kadınların sorunlarının çözümüne katkı sağlayacaktır.	6,044	5	1,209	1,423	,220	Kabul

Bu hipotezde, meclis üyelerinin eğitim durumunun temsil özellikleri üzerinde etkili olup olmadığı araştırılmıştır. Meclis üyelerinin eğitim durumları ile temsil özellikleri arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığının belirlenebilmesi için tek yönlü ANOVA analizi yapılmıştır. Elde edilen bulgulara göre meclis üyelerinin eğitim durumları ile temsil özelliklerine ilişkin olarak “Belediye meclis üyelerinin partilerince belirlenmesinde yerel halk etkili olmaktadır.” ve “Belediye meclis üyeliğine seçilmiş kişilerin kim oldukları değil ne yaptıkları ve ne yapacakları önemlidir.” ifadeleri açısından bir farklılığın olduğu belirlenmiştir. Meclis üyelerinin eğitim durumları ile “Belediye meclis üyelerinin partilerince belirlenmesinde yerel halk etkili olmaktadır.” arasındaki anlamlılık ($p=0,009<0,05$) iken, “Belediye meclis üyeliğine seçilmiş kişilerin kim oldukları değil ne yaptıkları ve ne yapacakları önemlidir.” arasındaki anlamlılık ($p=0,008<0,05$) olarak bulunmuştur. Bu farklılığın nereden kaynaklandığının belirlenebilmesi için çoklu karşılaştırma testlerinden TUKEY Testi uygulanmıştır. Çoklu karşılaştırma testi sonucunda meclis üyelerinin partilerince belirlenmesinde yerel halkın etkili olduğunu düşünen meclis üyelerinden eğitim durumları karşılaştırıldığında aralarında bir fark olan grubun mevcut olmadığı sadece genel olarak tüm gruplar ele alındığından tek yönlü ANOVA testinde gruplar arasında bir fark varmış gibi gözüktüğü görülmektedir. Yine çoklu karşılaştırma testi sonucunda meclis üyeliğine seçilmiş kişilerin kim oldukları değil ne yaptıkları ve ne yapacaklarının önemli olduğunu düşünen meclis üyelerinden eğitim düzeyleri lisansüstü olanların grup ortalama puanları ile eğitim durumları ilkökul [$F(5-133)=3.101, 0,003<0,05$], ortaokul [$F(5-133)=3.101, 0,010<0,05$], lise [$F(5-133)=3.101, 0,006<0,05$], yüksekokul [$F(5-133)=3.101, 0,003<0,05$] ve üniversite [$F(5-133)=3.101, 0,004<0,05$] olanların grup ortalama puanları arasında fark olduğu belirlenmiştir. Buna göre **H12** hipotezi sadece “Belediye meclis üyeliğine seçilmiş kişilerin kim oldukları değil ne yaptıkları ve ne yapacakları önemlidir” ifadesi için reddedilip, diğerleri için ise kabul edilmiştir.

H13: Meclis üyelerinin K.Maraş'ta yaşadıkları süre ile meclisteki temsil kabiliyetlerini geliştirme süreçleri arasında anlamlı bir fark vardır.

Tablo 20: Meclis Üyelerinin K.Maraş'ta Yaşadıkları Süre İle Meclisteki Temsil Kabiliyetlerini Geliştirme Süreçlerine İlişkin Korelasyon Analizi Sonuçları

		Kaç yıldır K.Maraş'ta yaşıyorsunuz?	Hizmet içi eğitim verilerek özyeter akademisinden yararlanarak	Kıdemli üyelerin tecrübelerinden yararlanarak	Partiden yardım alarak	Zamanla kendim öğrenerek	
Kaç yıldır K.Maraş'ta yaşıyorsunuz?	Pearson Correlation	1	,157	,013	,196(*)	,196(*)	,075
	Sig. (2-tailed)		,057	,877	,017	,017	,362
	N	155	147	147	147	147	148

* Korelasyon 0.05 düzeyinde anlamlıdır.

Bu hipotezin amacı, yaşadıkları kentte geçirdikleri sürenin temsil kabiliyetlerini geliştirmelerine etkisinin araştırılmasıdır. Tablo 20'de meclis üyelerinin K.Maraş'ta yaşadıkları süre ile mecliste temsil kabiliyetlerini geliştirme süreçlerine ilişkin korelasyon analizi sonucu yer almaktadır. Meclis üyelerinin K.Maraş'ta yaşadıkları süre ile kıdemli üyelerin tecrübelerinden yararlanarak ($p=0,017<0,05$) ve partiden yardım alarak ($p=0,017<0,05$) meclisteki kabiliyetlerini geliştireceklerini belirten meclis üyeleri arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Kısacası; meclis üyelerinin K.Maraş'ta yaşadıkları süre uzadıkça kıdemli üyelerden ve partiden yardım alma da artmaktadır. Buna göre **H13** hipotezinin kabul edildiği görülmektedir.

H14: Meclis üyelerinin kaç yıldır K.Maraş'ta yaşadıkları ile belediye meclisinde hangi kesimlerin temsil edildiği arasında anlamlı bir fark vardır.

Tablo 21: Meclis Üyelerinin Kaç Yıldır K.Maraş'ta Yaşadıkları İle Mecliste Hangi Kesimlerin Temsil Edildiğine İlişkin Korelasyon Analizi Sonuçları

		Kaç Yıldır K.Maraş'ta yaşıyorsunuz?	Kadınlar	Gençler	Engelliler	Yaşlılar
Kaç yıldır K.Maraş'ta yaşıyorsunuz?	Pearson Correlation	1	,095	,089	,076	,276(**)
	Sig.(2-tailed)		,253	,284	,360	,001
	N	155	147	147	147	147

** Korelasyon 0.01 düzeyinde anlamlıdır.

Hipotezde amaç; meclis üyelerinin yaşadıkları kentte geçirdikleri süre ile mecliste hangi kesimlerin temsil edildikleri arasındaki etkinin araştırılmasıdır. Tablo 21'de meclis üyelerinin kaç yıldır K.Maraş'ta yaşadıkları ile meclislerde hangi kesimlerin temsil edildiğine ilişkin korelasyon analizi sonucu yer almaktadır. Sadece "Yaşlılar" kesimi ($p=0,001<0,01$) ile meclis üyelerinin K.Maraş'ta yaşadıkları süre arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bu ilişki $p=0,001<0,01$ düzeyinde anlamlı ve pozitif yönlüdür. Kısacası meclis üyelerinin K.Maraş'ta yaşadıkları süre arttıkça yaşlılar kesimini temsil etme oranları da artmaktadır. Buna göre **H14** hipotezinin kabul edildiği görülmektedir.

H15: *Meclis üyelerinin üyesi oldukları siyasi partiler ile temsil özellikleri arasındaki anlamlı bir fark yoktur.*

Hipotezin amacı, meclis üyelerinin üyesi oldukları partiler ile temsil özellikleri arasındaki ilişkinin belirlenmesidir. Meclis üyelerinin temsil özellikleri ile üyesi oldukları siyasi partilerle arasında bir farklılık olup olmadığının belirlenebilmesi için Varyans (ANOVA) analizi yer almaktadır. Meclis üyelerinin üyesi oldukları partiler ile temsil özellikleri arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. Yani **H15** hipotezi bazı maddeler açısından reddedilip, diğer maddeler açısından ise kabul edilmiştir. Diğer bir ifadeyle; ülkemizde erkeklerin, kadına ve kadın siyasetçiye bakış açılarının iyi olması, meclis üyelerinin seçildiği yerin halkını temsil ediyor olması, meclis üyelerinin partilerince belirlenmesinde yerel halkın etkili olması, meclisin almış olduğu kararlarda yerel halkın ilgisinin varlığı, mecliste toplumun tüm kesimlerinin yeterince temsil edildiği, meclis üyeleri seçildikten sonra bağlı oldukları siyasi partinin talep ve isteklerine bağlı kaldıkları gibi ifadelere meclis üyeleri, üyesi oldukları partilere göre farklılık göstermektedir.

8. SONUÇ

Temsil kavramı yalın olarak birinin ya da bir topluluğun adına davranmak olarak tanımlandığı gibi bir grup adına sözcülük yapma veya bir topluluğun çıkarlarını koruma olarak da ele alınabilmektedir. Son yıllarda temsil edicilik olgusunun yerel yönetimlerde özellikle de belediye meclislerinde etkinliğini artırma çabası, her kesimde kendini göstermektedir. Yerel yönetimlerde etkili ve önemli bir yere sahip olan belediye meclislerine tüm yerel halk, özellikle de kadınlar, yaşlılar ve engelliler haklarını savunacak ve yerel yönetimlerden beklentilerini karşılayacak temsilcilerini seçmektedirler.

Bu çalışmada, Türkiye'deki belediye meclis üyelerinin temsil özellikleri ve temsil ediciliği konuları, yeni Büyükşehir statüsü kazanan K.Maraş ili örneğinde irdelenmektedir. Çalışmada, belediye meclis üyelerinin demografik özellikleri ile temsil edicilik özellikleri arasında oluşturulan hipotezlerin genel olarak kabul edildiği görülmektedir.

Araştırmanın demografik ve temsil özellikleri ile ilgili sonuçlarına bakıldığında; meclis üyelerinin büyük çoğunluğunu erkeklerin oluşturduğu (% 89.7 erkek, %10.3 kadın) ve neredeyse tamamının K.Maraş'ta doğduğu ve yaşadığı (%99.4) görülmektedir. Meclislerde temsil konusunun K.Maraş ölçeğindeki sonuçlarına göre, üyelerin çoğunluğunun esnaf ve sanatkârlardan oluştuğu, orta yaş ve üstü erkeklerin temsilde ve temsil edicilikte yeterli düzeyde olduğu, ancak kadınların meclisteki temsilinin yetersiz olduğu görülmektedir. Buna rağmen, meclis üyeleri yerel halkın tüm kesimlerini temsil ettiklerini ifade etmektedirler.

Çalışmanın siyasi / dolaylı temsil ile ilgili sonuçlarına bakıldığında;

- K.Maraş'ta belediye meclislerinde alınan kararlarda siyasi temsilcilerin (%76.8) etkili olduğu görülmektedir. Ayrıca meclis üyeleri seçildikten sonra bağlı oldukları siyasi partinin talep ve isteklerine bağlı kaldıklarını (%54.8) belirtmişlerdir. Bu bir bakıma meclis üyelerinin parti temsilcisi oldukları anlamına gelmektedir. Ancak, meclis üyeleri %89.7'lik bir oranla yerel halkı temsil ettiklerini, alınan kararlarda yerel halkın %68.4 oranında etkili olduklarını belirtmişlerdir.
- Türkiye'de yapılmış birçok çalışmada olduğu gibi, bu çalışmada da belediye meclis üyelerinin çoğunluğunu esnaf ve sanatkârlar grubunun (%43.2) oluşturduğu görülmektedir. Bu da K.Maraş ili belediye meclislerinde esnaf ve sanatkârların yeterince temsil edildiğini göstermektedir. Zaten K.Maraş'ta faaliyet gösteren esnaf

sayısına (19.666) ve nüfusa oranına (%1.85) bakıldığında K.Maraş'ta esnafın çoğunlukta olduğu ve belediye meclisinde de "aşkın temsil"⁷ özelliği gösterdiği görülmektedir.

- 2015 yılında yayınlanan 2014 verilerine göre K.Maraş ili toplam kadın nüfusu (535.545) (%49.18) (TÜİK, 2015) ile ankete katılan belediye meclis üyeleri kadınların temsiline bakıldığında, (%10.3) yetersiz olduğu görülmektedir.
- 2015 yılında yayınlanan 2014 verilerine göre K.Maraş'ta erkek nüfusunun kadın nüfusundan fazla olduğu (%50.8) görülmektedir (TÜİK, 2015). Dolayısıyla yapılan çalışmada da belediye meclisinde ankete katılan erkek üyelerin çoğunlukta olduğu (%89.7) ve erkeklerin temsil ediciliğinin "aşkın temsil" olduğu göze çarpmaktadır. Hatta bu oranın Türkiye ortalamasından da yüksek olduğu görülmektedir.
- 2014 yılı Mahalli İdareler Genel Seçim sonuçları seçmen profiline bakıldığında, 18-39 yaş grubundaki seçmen sayısının, toplam seçmen sayısı içindeki oranı K.Maraş'ta %53'tür (TÜİK, 2014). Çalışmanın sonuçlarına bakıldığında meclis üyelerinin %85.7'sinin 37 yaş ve üzerinde orta yaş olarak nitelendirilen kişiler olduğu görülmektedir. Ayrıca K.Maraş'ta genç nüfusun yoğun olmasına rağmen, belediye meclislerinde orta yaşlıların temsilinin söz konusu olduğu ve gençlerin temsil ediciliğinin yetersiz olduğu görülmektedir. Diğer bir deyişle yaşlı meclis üyeleri, yaşlıların belediye meclisinde "aşkın temsil" edildiklerini belirtmektedirler.
- K.Maraş'taki lise mezunu olan kişi sayısı (133.976) -oran olarak %18- ile meclis üyelerinin temsil durumuna bakıldığında, K.Maraş meclis üyelerinin %67'sinin lise mezunu olduğu ve bu kesimin mecliste "aşkın temsil" edildiği görülmekte, bu sonuç ise önceki yıllarda yapılan çalışmaları desteklemektedir.

Çalışmanın grupların temsili / sosyolojik temsil ile ilgili sonuçlarına bakıldığında;

- Araştırmaya katılan meclis üyelerinin önemli bir bölümü, engellilerin (%50.3), gençlerin (%43.2) ve kadınların (%40.6) belediye meclisinde yeterince temsil edilmediklerini, buna rağmen yaşlıların (%56.8) "aşkın temsil" edildiklerini vurgulamışlardır.
- Çalışmanın STK'larla ilgili sonuçlarına bakıldığında; meclis üyelerinin %38.1'i en az bir STK'ya üye olduğunu belirtmekte ve %34.2'si mecliste STK'ların yeterince temsil edildiğini düşünmekte iken, meclis üyelerinin %63.9'u ise meclis üyesi seçilirken STK'larla olan ilişkilerinin etkili olmadığını belirtmiştir.

Temsil edicilik ile ilgili süregelen yapısal sorunlara bakıldığında;

- Bazı toplum kesimlerinin yetersiz temsili ve temsilde adaleti sağlayamayan bir seçim sistemi ile meclislerde dengeli bir siyasi ve sosyal temsilin sağlanamaması bir sorun olarak görülürken, genç nüfus, kadınlar, etnik azınlıklar ve özürülülerin yerel meclislerde yetersiz olarak temsil edilme sorunu da kronik olarak devam etmektedir. Tüm Türkiye'deki büyükşehir belediye meclislerinde olduğu gibi K.Maraş büyükşehir belediye meclisinde de temsilde adalet sorunu yaşanmaktadır.

⁷ "aşkın temsil" kavramı için bkz. GÖKSEL, T. ve ÇINAR, Y. (2011) *Mevcut Seçim Sisteminin İyileştirilmesine Yönelik Sayısal Analizler ve Politika Önerileri*, Ankara: Tepav Yayınları, http://www.tepav.org.tr/upload/files/1319107851-7.Mevcut_Secim_Sisteminin_Iyilestirilmesine_Yonelik_Sayısal_Analizler_ve_Politika_Onerileri.pdf, 01.04.2015

GÜLSOY, T. (2006). "Milletin Temsili", http://medeniyet.edu.tr/2006_KHUKA_milletin_temsili.html, 27.03.2015

TUNCER, E. (2006). "Türkiye'de Seçim Uygulamaları/Sorunları Işığında Temsilde Adalet-Yönetimde İstikrar İlkelerinin İşlevselliği", *Anayasa Yargısı Dergisi*, Cilt:23, s.167-182.

- Meclis üyeleri, demografik özellikleri kısmen yansıtırsa da, yerel halkın düşünce yapısını ve toplumsal dokuyu yeterince temsil etmediğinden, genel bir ilgisizlik oluşturabilmektedir.

Yapılan çalışmanın sonuçlarına göre şu öneriler getirilebilir;

- Yerel yönetim seçimlerinde aday olacakların, farklı toplumsal gruplardan gelmesinin teşvik edilmesi ve temsilin iyileştirilerek işlevsel hale getirilmesi konuları, seçim sistemlerinde reform yapılarak sağlanmalıdır.
- Yeni bir seçim sistemi ile tüm kesimlerin belediyede temsiline sağlanması ve çoğunluğun desteğine sahip bir yönetimin kurulması amaçlanmalıdır. Belediye meclis üyeliğine aday olacak kişilerin belirlenmesinde, parti üyelerinin katılımıyla ön seçim yapılmalıdır. Seçimlerde liste esaslı kural olmalı ve hemşeriler partiye değil, adaya oy verebilmelidir. İyi bir temsil için seçime girecek olan meclis üyeleri mahalle ya da semt toplantılarında kendilerini halka tanıtmalıdır. Yeni siyaset konseptinin bir parçası olarak, yerel meclis üyelerinin temsil ediciliğini artırma amaçlanmalıdır.
- Belediye meclisinde STK'lar yeterince temsil edilmelidir. Yerel temsil işlevinin tam olarak gerçekleşebilmesi için, belediye meclislerinde (memurlar, akademisyenler, muhtarlar vb. gibi) görevlerinden ayrılmadan tıpkı büyükşehir ilçe belediye başkanlarında olduğu gibi doğal üye olarak yer almaları sağlanmalıdır.
- Büyükşehir belediye meclislerinin oluşumundaki dolaylı temsil sistemi, var olan temsilde adalet sorunu nedeniyle sürdürülebilir değildir. Bu nedenle büyükşehir belediye meclisi üyelerinin *doğrudan* seçilmesi esas olmalıdır.

KAYNAKÇA

- AKDOĞAN, A. A. (2014). “Yeni Yerel Yönetim Yasalarında Katılım”, <http://www.yayed.org/uploads/yuklemeler/inceleme-23.pdf>, 20.07.2014.
- AKSU, H. ve KURTULUŞ, H. (2011) “Yerel Temsil Ve Katılım Açısından Sivas Belediyesi”, *Türk İdare Dergisi*, Sayı: 470.
- ARBLASTER, A. (1999). *Demokrasi*, Nilüfer Yılmaz (Çev.), Doruk Yayınları, Ankara.
- ARIKBOĞA, E. (2007). “Büyükşehirlerde Kararları Kim Alıyor? Büyükşehir Belediye Meclislerinde Temsil Sorunu ve Çözüm Önerileri”, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 16(1): s.31-54.
- ARIKBOĞA, E. (2009). “Ölçek Reformunun Büyükşehir Belediye Meclislerindeki Temsil Adaletine Olumlu Etkileri”, *Ulusal Kalkınma ve Yerel Yönetimler 4. Ulusal Yerel Yönetimler Sempozyumu Bildirileri*, Cilt:2, TODAİE Yayınları, s.737-754.
- ARIKBOĞA, E. (2012). “Belediye Meclislerinde Karar Verme Sürecinin Temel Dinamikleri”, *Kamu Yönetimi ve Siyaset Biliminde Karar Verme*, (Ed. Özgür Önder ve Fatih Kırışık), Orion Kitabevi, Ankara, s.119-142.
- ARIKBOĞA, E. (2014) Büyükşehir Belediye Meclislerindeki Temsil Adaletsizliğinin Coğrafi ve Siyasi Görünümleri Marmara Üniversitesi Siyasal Bilimler Dergisi, Cilt:2, Sayı:2, s. 35-61, İstanbul
- AYTAÇ, A.M. (2014). “Temsil, Adalet ve İstikrar”, *Mülkiye Dergisi*,38(1), s.11-34.
- AZAKLI, S. ve ÖZGÜR, H. (2002). “Nazillide Yerel Temsil”, *Yerel Yönetimler Sempozyumu Bildirileri*, TODAİE Yayını, Ankara, s.109-130.

- BARAÇ, O. (2005). Belediyelerde Temsil Sorunu: Bingöl Belediye Meclisi Örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- BEALEY, F. (1988). *Democracy in The Contemporary State*, Clarendon Pres, Oxford.
- BULUT, Y. ve TANIYICI, Ş. (2008). “Türkiye’de Belediye Meclis Üyelerinin Temsil Ediciliği: Erzincan Örneği”, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı:21, s.171-194.
- ÇAVDAR, T. (1987). “Müesses Nizamın Uç Beyleri: Belediyeler”, *Bilim ve Sanat*, No:81, s.14-17.
- ÇELİK, A. (2008). “Yerel Temsil açısından Yerel Seçilmişler Üzerine Bir Araştırma: Bingöl İl Merkezi”, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, TODAİE, Ankara.
- ÇELİK, A. ve ULUÇ, A. V. (2009). “Yerel Siyasette Temsil Üzerine Bir Çalışma: Şanlıurfa Örneği”, *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, No:41, s.215-231.
- ÇİTÇİ, O. (1989). *Yerel Yönetimlerde Temsil -Belediye Örneği-*, TODAİE Yayını, Ankara.
- ÇİTÇİ, O. (1996). “Temsil, Katılma ve Yerel Demokrasi”, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 5(6), s. 5-14.
- ERDER, S. (1996). *İstanbul'a Bir Kent Kondu Ümraniye*, İletişim Yayınları, 1.Basım, İstanbul, 310s.
- ERDOĞAN, M. (2005). *Anayasal Demokrasi*, 9. Baskı, Siyasal Kitabevi, Ankara, 126s.
- ERYILMAZ, B. (2012). *Kamu Yönetimi: Düşünceler, Yapılar, Fonksiyonlar*, Umuttepe Yayınları, İzmit, 448s.
- GÖKSEL, T. ve ÇINAR, Y. (2011) *Mevcut Seçim Sisteminin İyileştirilmesine Yönelik Sayısal Analizler ve Politika Önerileri*, Ankara: Tepav Yayınları, http://www.tepav.org.tr/upload/files/1319107851-7.Mevcut_Secim_Sisteminin_Iyilestirilmesine_Yonelik_Sayisal_Analizler_ve_Politika_Onerileri.pdf, 01.04.2015
- GÜLSOY, T. (2006). “Milletin Temsili”, http://medeniyet.edu.tr/2006_KHUKA_milletin_temsili.html, 27.03.2015
- GÜRBÜZ, M. (2012). “K.Maraş İlinin Genel Coğrafi Özellikleri ve Turizm Potansiyeli”, Editörler: İlyas Gökhan, Mesut Akben ve Kemalettin Koç, K.Maraş Kültürü, Tarih, Coğrafya, Edebiyat, Sanat, KSÜ, K.Maraş ve Yöresi Kültürel Değerlerini Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayını, K.Maraş, s.127-214.
- GÜRBÜZ, M., YILDIRIM, U. ve BELLİ, A. (2014). “Büyükşehir Belediye Kanunu’nun K.Maraş İli Ölçeğinde Analizi”, *Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(Özel Sayı), s.102-135.
- HEYWOOD, A. (2004). *Political Theory: An Introduction*, New York: Palgrave. MacMillan, 3. Baskı, 432s.
- KAZANCI, M. (1983). “Yerel Yönetimler Üzerine Birkaç Not”, *Amme İdaresi Dergisi*, 16(4), s.36-51.
- KELEŞ, R. (1982). “Yerel Yönetimlerin Özerkliği ve Bir Örnek Olay”, *Seha L.Meray'a Armağan*, Cilt:2, AÜ SBF Yayını, s.411-428.

- KELEŞ, R. ve TOPRAK, Z. (2000). Türkiye’de Belediye Meclislerinde Siyaset, İzmir Büyükşehir Belediyesi Yerel Gündem 21 Yayını, İzmir, 385s.
- KORKMAZ, H. (2001), K.Maraş Havzası’nın Jeomorfolojisi, K.Maraş Valiliği, İl Kültür Müdürlüğü Yayınları No:3, K.Maraş, 196s.
- KÖSE, E. (1977). “Yerel Yönetimde Yeni Örgütlenmelere Doğru”, Mimarlık, Yıl:15, Sayı:151, s.57-59.
- KÖSECİK, M. ve SAĞBAŞ, İ. (2004). Public Attitudes to Local Government in Turkey: Research On Knowledge, Satisfaction and Complaints, Local Government Studies, 30(3), s.360–383.
- NORMAN P., PURDAM K., TAJAR A., SIMPSON L. (2007). “Representation And Local Democracy: Geographical Variations in Elector to Councillor Ratios”, Political Geography, Volume: 26, Issue 1, s.57-77.
- OKTAY, T. (2013). Belediye Meclisi İmar Komisyonlarının Üye Profili: Marmara Bölgesi Örneği, KAYSEM-8 Kuramdan Uygulamaya Yerel Yönetimler ve Kentsel Politikalar Bildiri Kitabı, Hatay, s.222-246.
- OKTAY, T. (2013a). Yerel Siyaset Bağlamında Belediye Meclis Komisyonları, MBB Yayını, s.26, İstanbul.
- ÖRS, B. (2006). “Siyasal Temsil”, İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, No: 35, İstanbul.
- PALABIYIK, H. ve GÖRÜN, M. (2004). “Belediye Meclislerinde Temsil ve Katılım: Çanakkale Belediye Meclisi Örneği”, Yerel Yönetimler Kongresi Bildiriler Kitabı, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Biga İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Çanakkale, s.257-272.
- PUSTU, Y. (2005). “Yerel Yönetimler ve Demokrasi”, Sayıştay Dergisi, Sayı:57.
- RAO, N. (1998). Representation in Local Politics, A Reconsideration and Some New Evidence, Political Studies, Sayı:46, s.19-35.
- STRATEJİK ARAŞTIRMALAR VAKFI (SAV), (1994). Demokrasinin Tabana Yayılmasında Yerel Yönetimlerin Önemi, Ankara.
- SERTESEN, S. (2011). “Yerelde Siyasal Sorumlulukla Hizmet Sorumluluğunun Örtüşmemesi ve Seçim Sisteminden Kaynaklanan Temsil Sorunları”, TEPAV Politika Notu, www.tepav.org.tr, 05.01.2015.
- SIEMIATYCKI, M. ve SALOOJEE, A. (2002). “Ethnoracial Political Representation in Toronto: Patterns and Problems”, Journal of International Migration and Integration / Revue de l’integration et de la migration internationale, 3(2), s.241-273.
- SORENSEN, T., MARSHALL, N.A. ve DOLLERY, B.E. (2007). “Changing Governance Of Australian Regional Development: Systems and Effectiveness”, Space and Polity, 11(3), s.297-315.
- ŞAKACI, B. K. (2009). “Yerel Yönetim Seçim Sistemi ve Öneriler Yöntemi”, (Ed. K. Görmez ve M. Ökmen.) içinde, *Yerel Yönetimlerin Güncel Sorunları: Küresel, Bölgesel ve Yerel Perspektifler* (s. 297-316), Beta Yayınevi, İstanbul.

- TARHAN, E. (2013). “Büyükşehir Belediyelerinde Belediye Başkanı’nın Yetkileri: Fransa (Paris) İngiltere (Londra) ve Türkiye Karşılaştırmalı Analizi”, Sakarya Üniversitesi Fen-Edebiyat Dergisi, Cilt:15, Sayı:2, s.101-120.
- TEKELİ, İ. (1977). “Belediyeler ve Kent Yönetiminin Sınıfsal Yapısı”, Mimarlık, Yıl:15, Sayı: 150, s. 32-34.
- TUNCER, E. (2006). “Türkiye’de Seçim Uygulamaları/Sorunları Işığında Temsilde Adalet-Yönetimde İstikrar İlkelerinin İşlevselliği”, Anayasa Yargısı Dergisi, Cilt:23, s.167-182.
- TÜİK, (Türkiye İstatistik Kurumu), <http://www.tuik.gov.tr> , 12.03.2014
- TÜİK, (Türkiye İstatistik Kurumu), <http://www.tuik.gov.tr/ilGostergeleri/iller/ K.MARAS.pdf>, 15.01.2015.
- TÜRELİ, N. ve ÇAĞLAR, N. (2010). “Yerel Yönetimde Kadın Temsili - Isparta İli Örneği”, SDÜ Vizyoner Dergisi, C.2, S.1. s.16-40.
- ÜÇER, N. (2011). Yerel Yönetimlerde Kadın: Temsil Ve Katılım Düzleminde Cinsiyet Sorunsalı (2009 Mart Seçimleri Sonrası Analitik Bir İnceleme), Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Isparta, 106s.
- ÜSTE, R.B.(2005). “Yerel Yönetimlerde Demokratikleşme” ,Türk İdare Dergisi, sayı 448, s.51
- VAROL, M. (1989). Yerel Siyasetin Demokratikleşmesi, Gündoğan Yayınları. Ankara.
- YAVAŞ, H. ve DEMİR, K. A. (2014). “Kent Yönetimlerinde Siyasal Katılım ve Temsiliyet Sorunu: Belediye Meclislerinin Etkililiği Üzerine Kuramsal Bir Tartışma”, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 7(34), s.890-904, Ordu.
- YAYLI, H. ve PUSTU, Y. (2008). “Yerel Demokrasinin İlkeleri”, Karadeniz Araştırmaları, Sayı: 16, s.133-153.
- YILDIRIM, U., BULUT, Y., TAŞ, E., SAÇIKARA, H. ve OLGUN, Ö. (2000). “Yerel Temsil Açısından K.Maraş Belediye Meclisi”, Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, 9(4), s.24-50.
- YILDIRIM, U., ÖNER, Ş., AKSU, H. ve TATLI, S.M. (2011). “Yerel Temsil ve Katılım Bağlamında Belediye Meclisleri: K.Maraş ve Sivas Örnekleri”, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 8(15), s.507-530.
- YILDIRIM, S. (1993). Yerel Yönetim ve Demokrasi: Kavramlar, Yaklaşımlar, İstanbul.
- 5393 Sayılı Belediye Kanunu
- 5216 Sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu
- 5747 Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçerisinde İlçe Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
- 5779 Sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun
- 6360 Sayılı On Üç ilde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun

6447 Sayılı On Üç ilde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun

5355 Sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanun

5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanunu

2972 Mahalli İdareler İle Mahalle Muhtarlıkları Ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun

<http://kahramanmaras.gov.tr/Nufus.aspx>, 05.08.2014

<http://kahramanmarasgazetesi.com.tr/kahramanmarasin-sosyo-ekonomik-karnesi-bircok-alanda-cok-kotuyuz/#.VNyeR9ocTIU>, 07.02.2015

http://www.kmtso.org.tr/statik.php?file=ekonomik_gostergeler&menuID=18, 18.12.2014

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.54da0af7605046.89216810, 15.01.2015

<http://ysk.gov.tr/ysk/content/conn/YSKUCM/path/Contribution%20Folders/HaberDosya/2014ilgenel.pdf>, 18.11.2014

<http://www.tohav.org/?p=166>, 27.03.2015